

Rapport

Toekomst van sportaccommodaties

Gemeente Woudenberg

Mei 2025

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Vraagstelling	3
1.3	Totstandkoming	3
2.	Beleidskaders	4
3.	Trends en ontwikkelingen	6
3.1	Landelijk	6
3.2	Actieve inwoners Woudenberg in cijfers	7
3.3	Resultaten enquête inwoners	8
3.4	Belangrijkste bevindingen	9
4.	Binnensportaccommodaties	10
4.1	Aanbod	10
4.2	Kwaliteit van het complex	11
4.3	Gebruik, huidige en latente behoefte	12
5.	Buitensportaccommodaties	17
5.1	Sportpark De Grift	17
5.2	Ontwikkeling georganiseerde buitensport	17
5.3	Huidige vraag – aanbod verhoudingen	18
6.	Overig aanbod	21
6.1	Overzicht aanbod	21
6.2	Landelijke richtlijnen inrichting openbare ruimte	22
7.	Toekomstige vraag – aanbod verhoudingen	23
7.1	Uitgangspunten berekening toekomstige behoefte	23
7.2	Consequenties voor de vraag	23
8.	Scenario's	27
8.1	Constateringen	27
8.2	Uitwerking in opties	27
9.	Conclusies en aanbevelingen	31
9.1	Beantwoording deelvragen	31
9.2	Aanbevelingen	32
Bijlage 1 Trends en ontwikkelingen		33
Bijlage 2 Infographic Kenniscentrum Sport & Bewegen		36
Bijlage 3 Roosters binnensportaccommodaties		37
Bijlage 4 Stichtingskosten renovatie De Camp		40
Bijlage 5 Stichtingskosten tijdelijke modulaire hal		41
Bijlage 6 Stichtingskosten blaashal		42
Bijlage 7 Stichtingskosten sportzaal		43

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In 2023 heeft de gemeente Woudenberg het plan van aanpak 'Samenwerken aan een Gezond en Actief Leven' (GALA) opgesteld, met als hoofddoel: samenwerken aan een vitaal en veerkrachtig Woudenberg. Positieve gezondheid, een netwerk van inwoners, inzet van de kracht van Woudenberg, samen aan de slag en 'normaal waar kan, speciaal waar nodig' zijn als uitgangspunten geformuleerd. Deze doelen en uitgangspunten komen overeen met het beleidskader Sociaal Domein. De uitgangspunten maken tevens duidelijk dat participatie een centraal thema is en de gemeente hier beter en innovatiever mee wil omgaan.

Woudenberg heeft daarnaast een Sportakkoord (2023-2026) ontwikkeld. De inhoud van het akkoord maakt integraal onderdeel uit van het plan van aanpak voor GALA. Het doel van het Sportakkoord is zoveel mogelijk inwoners met plezier te laten sporten en bewegen. Eén van de ambities is 'Ruimte voor sport en bewegen'. Binnen deze ambitie gaat het om de sport- en beweegvoorzieningen in de gemeente. Woudenberg kent zo'n 20 verschillende sportaanbieders en beschikt over 1 binnensportcomplex (met 2 sporthallen en een beweegruimte), 1 sportpark voor voetbal en korfbal, 1 tennis- en padelvereniging en 3 maneges. Verder beschikt de gemeente over verschillende sportondernemers (onder meer fitness) en zijn er in de omgeving veel mogelijkheden om te sporten en bewegen in de openbare ruimte, onder meer in de bossen, parken en bij recreatiegebied Henschotermeer. De gemeente zet in op een sportinfrastructuur die uitnodigend en toegankelijk is voor iedereen.

De gemeente Woudenberg heeft in het collegewerkprogramma 2022-2026 opgenomen dat er, mede door het realiseren van de wijk Hoevelaar en de daarbij behorende bevolkingsgroei, een breed onderzoek gewenst is naar het nut en de noodzaak van nieuwe sportaccommodaties. De huidige kwaliteit en de toekomstbestendigheid van de bestaande sportaccommodaties moet in dit rapport in kaart worden gebracht en er moet onderzocht worden wat de huidige en toekomstige behoefte is aan binnensport- en buitensportaccommodaties (periode tot en met 2040).

1.2 Vraagstelling

Om in kaart te brengen wat nodig is om de inwoners van Woudenberg gezond te kunnen laten sporten en bewegen (nu en in de toekomst) zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- Hoe ziet de huidige en toekomstige vraag naar sportaccommodaties (binnen- en buitensport) eruit?
- Hoe toekomstbestendig zijn de huidige sportaccommodaties? In hoeverre moeten sportaccommodaties vernieuwd of verduurzaamd worden?
- In hoeverre is er, nu en in de toekomst, een balans in vraag en aanbod?
- Met welke investeringen moet rekening gehouden worden (voor instandhouding, verduurzaming van huidige accommodaties en/of realisatie van een nieuwe accommodatie)? En welke locatie is geschikt voor een eventuele nieuwe accommodatie?

Bij de uitwerking van de onderzoeksvragen moet rekening gehouden worden met een planningshorizon van ongeveer 15 jaar (afstemming toekomstige vraag en aanbod). Bij de uitvoering van het onderzoek wordt rekening gehouden met een doelgerichte vorm van participatie (schriftelijke enquêtes en een groepsgesprek met stakeholders).

1.3 Totstandkoming

Het onderzoek is gestart met een bijeenkomst van de gemeentelijke projectgroep en een gesprek met de wethouder. De gemeente Woudenberg heeft veel schriftelijke informatie aangeleverd. De beschikbaar gestelde informatie is geanalyseerd en aan de hand van verdiepende gesprekken met verschillende betrokkenen geverifieerd en geduid. Daarbij zijn gesprekken gevoerd met beleidsadviseurs sociaal domein, onderwijs(huisvesting), ruimtelijke ordening, wonen, speelbeleid en financiën van de gemeente Woudenberg. Er zijn enquêtes uitgezet onder inwoners, onderwijsinstellingen en verenigingen over het huidige en toekomstige gebruik van de sportaccommodaties en er is een bijeenkomst georganiseerd voor alle sportaanbieders in Woudenberg.

2. Beleidskaders

Belang van sport en bewegen

Sport en bewegen zijn belangrijk voor plezier, gezondheid, sociale ontwikkeling en welzijn. Toch is het voor veel mensen nog geen dagelijkse routine. Inactiviteit vormt een groeiend probleem, terwijl sport en bewegen juist bijdraagt aan fysieke én mentale gezondheid, werkproductiviteit en deels schoolprestaties. De maatschappelijke waarde van sport en bewegen is groot: de maatschappelijke opbrengsten zijn 2,76 keer hoger dan de kosten (de Social Return On Investment oftewel de SROI). Sport en bewegen kan bovendien verbinding en persoonlijke ontwikkeling stimuleren, zeker met begeleiding op maat. Tegelijkertijd is het ook gewoon leuk en waardevol op zichzelf. Daarom is het belangrijk sport en bewegen breed te benaderen, aan te sluiten bij andere domeinen én rekening te houden met verschillen tussen mensen.

Gemeentelijke beleidskaders

Het coalitieakkoord *Bouwen met vertrouwen* (2022-2026) zet in op gezondheid, inclusiviteit en een beweegvriendelijke leefomgeving. De gemeente stimuleert evenementen, samenwerking tussen verenigingen en een actieve rol in het sport- en leefstijlakoord. Iedereen moet kunnen meedoen. Het Cultuurhuis blijft behouden (renovatie met verduurzaming heeft de voorkeur), extra sportaccommodaties vragen nader onderzoek.

Het Woudenberg Sportakkoord 2.0 (2023-2026) bouwt voort op het eerste akkoord en richt zich op meer inwoners die voldoen aan de beweegrichtlijnen en wekelijks sporten, met extra aandacht voor de jeugd. Buurtsportcoaches zijn hierbij belangrijk. De speerpunten zijn inclusie, sociale veiligheid, toekomstbestendige sportaanbieders en vaardig bewegen voor de jeugd. De sportinfrastructuur moet uitnodigend, toegankelijk en beter benut worden. Het leefstijlakoord richt zich op gezond gedrag, rookvrij opgroeien en het terugdringen van alcoholgebruik. Het plan *Samenwerken aan een Gezond en Actief Leven* (GALA) zet in op positieve gezondheid, participatie en samenwerking, met als doel een vitaal en veerkrachtig Woudenberg. Preventie, een gezonde leefomgeving, laagdrempelige voorzieningen en ontmoetingsplekken staan centraal.

De Structuurvisie 2030 biedt een ruimtelijk kader voor wonen, werken, recreatie en duurzaamheid. Qua sportvoorzieningen is er aandacht voor multifunctionaliteit, bereikbaarheid en intensief gebruik. Ontwikkellocaties zijn onder meer de zuidelijke dorpsrand en inbreidingslocaties. Er zijn in beginsel geen maatschappelijke of commerciële voorzieningen gepland in Woudenberg Oost. Naast het samenvoegen en combineren van scholen wordt ingezet op het delen en commercieel benutten van voorzieningen en ruimten. Het "Tijdelijk omgevingsplan bebouwde kom" is gebaseerd op de uitgangspunten van de Structuurvisie, dat wil zeggen concentratie van sport in het noordoost kwadrant en bestaande sportfuncties daarbuiten zijn specifiek bestemd, maar er is binnen de bestemming geen ruimte voor nieuwe sportvoorzieningen. De uitkomsten van dit onderzoek (naar sportaccommodaties) zullen worden gebruikt als input voor de Omgevingsvisie die in 2026 wordt vastgesteld.

De Woonvisie 2024-2030 laat zien dat Woudenberg een betaalbaar, groen en sociaal dorp wil blijven. Er is behoefte aan 1.450 extra woningen tot 2034. Uitbreiding van Woudenberg vindt plaats in Hoevelaar. Fase 1 is daarbij opgeleverd, fase 2 is in ontwikkeling. Uit de gesprekken met de gemeente komt naar voren dat op dit moment (2025) uitgegaan wordt van een resterende ontwikkeling van ongeveer 920 woningen. Met een woningbezetting van 2,6 per woning komt dat neer op zo'n 2.400 inwoners extra ten opzichte van de 14.600 inwoners in 2024, derhalve 17.000 inwoners in totaal. In eerdere beleidsdocumenten is nog uitgegaan van een groei naar 19.760 inwoners, maar die groei wordt op dit moment niet heel realistisch geacht. Bij de verbetering van de wijkinfrastructuur wordt ruimte voor bewegen als belangrijk element benoemd.

Het IHP 2020-2035 vormt de leidraad voor onderwijshuisvesting in Woudenberg. Woudenberg heeft vijf basisscholen verdeeld over twee samenwerkingsverbanden: SWV de Eem (De Jan Ligthartschool, De Griftschool, De Olijfbom en Kindcentrum Koningin Juliana) en Berséba (De Wartburg). Voortgezet en speciaal onderwijs bevinden zich buiten Woudenberg. Onderwijsvoorzieningen worden geoptimaliseerd door renovatie, hergebruik of nieuwbouw. Bewegingsonderwijs wordt ingeroosterd met oog voor afstand en capaciteit. Minimumeisen zijn een vloeroppervlak van 252 m² en twee kleedruimtes. Samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang wordt gestimuleerd. Positieve gezondheid, gezonde, groene leefomgeving en sociale participatie zijn leidend.

Vanuit de leerlingenontwikkeling en het inhoudelijk kader is door de raad besloten tot uitbreiding van de capaciteit voor De Olijfboom en De Wartburg. Andere mogelijke investeringen zijn het (eventueel) langer behouden van het bestaande noodlokaal van De Jan Ligthartschool, levensduurverlengde renovatie van Kindcentrum Koningin Juliana en levensduurverlengde renovatie of vervangende nieuwbouw van De Griftschool. Gelijktijdig met onderhavig onderzoek loopt een verkenning naar een school (of dependance) in Hoevelaar. Als een school wordt gerealiseerd in Hoevelaar met 13 groepen of meer die gebruik maken een voorziening voor bewegingsonderwijs (20 klokuren) moet rekening gehouden worden met een (sport)voorziening voor bewegingsonderwijs in Hoevelaar. Als een school (of dependance) met minder groepen wordt gerealiseerd, is De Camp binnen de bandbreedte van 3,5 km van Hoevelaar gesitueerd en hoeft geen voorziening voor bewegingsonderwijs te worden gerealiseerd.

Het Speelruimteplan SAMENSPEL heeft geleid tot aantrekkelijke, toegankelijke en duurzame speelplekken, centraal gelegen en afgestemd op demografische veranderingen en behoeften. Meer dan 40 speelplekken zijn heringericht, met oog voor participatie, veiligheid en speelkansen dicht bij huis.

3. Trends en ontwikkelingen

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste landelijke trends, ontwikkelingen en maatschappelijke uitdagingen beschreven die van invloed kunnen zijn op sport- en beweeggedrag, de behoefte aan en het gebruik van sportaccommodaties. In paragraaf 3.2 volgt een vertaling naar Woudenberg. In bijlage 1 staat een uitgebreide versie van de trends en ontwikkelingen.

3.1 Landelijk

Demografische veranderingen, zoals vergrijzing en meer migratie, beïnvloeden sportdeelname. De kloof tussen hoog- en laagopgeleiden groeit. Gezondheidsproblemen, financiële barrières en gebrek aan kennis of toegang vormen drempels voor kwetsbare groepen, waaronder mensen met een beperking. De Nederlandse economie is weerbaar, ondanks stijgende kosten en druk op koopkracht. De arbeidsmarkt blijft krap, met een lichte stijging van de werkloosheid. De werkdruk neemt toe, wat leidt tot meer verzuim, aandacht voor mentale gezondheid en het positieve effect van sport en bewegen hierop. Kansenongelijkheid in de sport is zichtbaar, vooral voor mensen met een laag inkomen. Toch blijven regelingen als het Jeugdfonds Sport & Cultuur onvoldoende bekend bij doelgroepen.

In 2023 gaven Nederlandse gemeenten 2 miljard euro uit aan sport. Dat is 15 procent meer dan een jaar eerder. Het merendeel gaat naar sportaccommodaties. Het belang van deze investeringen wordt onderstreept door een Social Return on Investment (SROI) van 2,76. Sport wordt individueler en informeler. Behoeftes aan flexibiliteit en beleving groeit. Verenigingslidmaatschappen blijven stabiel, terwijl de ‘ondernemende’ sportsector, zoals fitness, groeit. Tegelijkertijd winnen activiteiten in de openbare ruimte, zoals wandelen en hardlopen, aan populariteit. Tienermeiden zijn ondervertegenwoordigd in de openbare ruimte. Motorische vaardigheden nemen af en we zitten te veel. Technologie biedt kansen, maar vereist aanpassing van het aanbod.

Ecologisch gezien vraagt klimaatverandering om duurzamere accommodaties en meer ruimte voor bewegen in het groen. Nederland beschikt over een rijke sportinfrastructuur, maar gebruikers stellen steeds hogere eisen aan de kwaliteit van voorzieningen en door gebrek aan ruimte is er een steeds sterkere behoefte aan multifunctionaliteit en clustering. Politieke ontwikkelingen beïnvloeden de sport- en beweegsector aanzienlijk. Met de invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2024 krijgt gezondheid (inclusief sport en bewegen) meer prioriteit bij ruimtelijke beslissingen en bijvoorbeeld het GALA bevordert de verbinding tussen sport en de maatschappelijke agenda. Overheidsfinanciën staan echter wel onder druk.

Ruimte voor sport en bewegen

Het Hoofdlijnen Sportakkoord II stimuleert vitale sportaanbieders, duurzame accommodaties en een beweegvriendelijke openbare ruimte. Sport- en beweeggedrag ontstaat echter niet vanzelf; het vraagt om een samenhang van fysieke, sociale en persoonlijke factoren, afgestemd op de lokale context. Sportaccommodatiegebruik verschilt per leeftijd. Kinderen gebruiken vooral sporthallen, zwembaden en openbare plekken. Jongvolwassenen trekken naar fitnesscentra, terwijl sporten in de openbare ruimte steeds populairder wordt.

Gemeenten hebben een wettelijke taak in het bewegingsonderwijs. Grotere, multifunctionele sportzalen vervangen traditionele gymnastieklokalen. Innovaties als de [Beweegbox](#) en [Buitengymzaal](#) verbeteren het aanbod. Tegelijk vraagt verouderd materiaal aandacht. Nederland kent circa 25.000 sportaccommodaties. Bereikbaarheid en diversiteit worden positief beoordeeld, al ontbreken voorzieningen vaker in kwetsbare wijken. Multifunctioneel gebruik en clustering zijn nodig om ruimte en kosten efficiënt te benutten. Padel, beachvelden en outdoor sporten nemen toe, maar vragen om goed beheer.

Sport en bewegen in de openbare ruimte is sterk gegroeid sinds corona. Lokaal maatwerk is cruciaal, want doelgroepen gebruiken de ruimte verschillend. Verkeersveiligheid, toegankelijkheid en onderhoud zijn sleutelvoorwaarden voor blijvend gebruik.

3.2 Actieve inwoners Woudenberg in cijfers

Aantal inwoners

Gemeente Woudenberg telt 14.637 inwoners in 2024, waarvan 7.297 man en 7.340 vrouw. Religie speelt voor veel inwoners van Woudenberg een rol in hun leven. Woudenberg telt veel kinderen. De grootste groep inwoners is tussen de 45 en 65 jaar oud. De gemeente Woudenberg verwacht een aanzienlijke bevolkingsgroei in de komende decennia, tot ongeveer 17.000 inwoners.. Groei is zichtbaar in alle leeftijdsgroepen, met meer vergrijzing (Primos, 2024).

Qua trend zien we in Nederland een toenemende vergrijzing en een stijging van het percentage mensen met een migratie achtergrond. In Woudenberg is sprake van dubbele vergrijzing (meer ouderen en meer hoogbejaarden onder die ouderen). Het percentage personen met een niet-westerse migratieachtergrond is lager dan landelijk gemiddeld.

Leerlingenprognoses

Om in te kunnen spelen op de ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting maken gemeenten periodiek leerlingenprognoses. Er zijn vijf basisscholen in Woudenberg. De meest recente leerlingenprognose van de gemeente Woudenberg laat zien dat het aantal leerlingen op de scholen tot en met schooljaar 2030/2031 licht zal stijgen en dat daarna een stabilisatie plaatsvindt (IHP Onderwijs 2019 en actualisatie 2024). Het aantal leerlingen stijgt van 1.429 in 2025 naar 1.567 in 2040. De toegezegde investeringen (De Olijfboom, De Wartburg en De Jan Ligthartschool) zijn voldoende om de ruimtebehoefte voor de komende jaren op te kunnen vangen.

Sociaaleconomische kenmerken

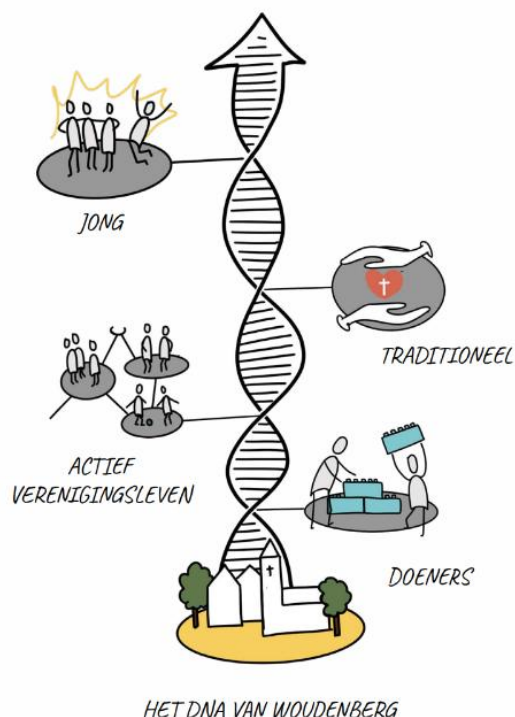
Uit het rapport 'Kansen op sportieve groei?' van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) blijkt dat motieven om te sporten, sportgedrag van ouders of partner, omgeving en sociaaleconomische kenmerken belangrijk zijn in het verklaren waarom er wel of niet gesport wordt. Beleid draagt hier vaak indirect aan bij. Kenniscentrum Sport & Bewegen heeft de meest actuele data hieromtrent op een rij gezet in een infographic (zie bijlage 2). Voldoende bewegen neemt toe met het opleidingsniveau en het inkomen. In Woudenberg zijn er iets minder hoogopgeleiden dan gemiddeld in Nederland. Het gemiddeld besteedbaar inkomen ligt hoger.

Gezondheidsindicatoren

Kijkend naar een aantal gezondheidsindicatoren in Woudenberg blijkt dat de ervaren goede gezondheid boven het gemiddelde ligt. Het percentage personen met ernstig overgewicht is lager. Stress wordt minder ervaren onder de mensen uit Woudenberg dan in Nederland gemiddeld. Het percentage eenzaamheid ligt in Woudenberg lager dan het Nederlands gemiddelde, maar is de afgelopen jaren wel toegenomen. Het hoogste percentage eenzaamheid wordt gerapporteerd in de buurten Den Treek-Henschoten, Nico Bergsteijn, De Grift en Laanzicht.

Sport- en beweegdata

Uit de sport- en beweegdata wordt duidelijk dat in Woudenberg te veel mensen te weinig bewegen. De score op de beweegrichtlijnen is lager dan gemiddeld. Dit zie je vooral terug bij de 18 tot 64 jarigen. Buurt Nico Bergsteijn scoort het laagst. Er zijn minder wekelijkse sporters in Woudenberg dan gemiddeld in Nederland. Het aantal verenigingsleden dat is aangesloten bij een sportbond is net iets hoger dan gemiddeld. Dat blijkt ook uit de KISS data van NOC*NSF. Op ongeorganiseerd of anders georganiseerd sporten blijven de percentages wat achter ten aanzien van Nederland. Op fitness scoort Woudenberg net iets boven het gemiddelde. Het percentage personen dat een gewone fiets gebruikt bij een afstand van minder dan 7,5 km is laag.

Ruimte voor sport en bewegen

Woudenberg scoort lager op de indicator 'dichtheid sportaccommodaties (het aantal recreatieve sportaccommodaties per 10.000 inwoners)' dan het Nederlands gemiddelde. De gemiddelde afstand van de inwoners van Nederland naar de dichtstbijzijnde sporthal is 1,6 kilometer, in Woudenberg is dit vergelijkbaar.

De indicator beweegvriendelijke omgeving gaat van 0 tot 100 en laat zien in hoeverre de openbare ruimte mogelijkheden biedt voor mensen om te sporten en te bewegen. De veronderstelling is dat een beweegvriendelijke omgeving (dus een hogere score) het beweeggedrag positief beïnvloedt. Woudenberg scoort hier onder het gemiddelde. De lagere score komt met name door een lage score op diversiteit en nabijheid van sportaccommodaties.

3.3 Resultaten enquête inwoners

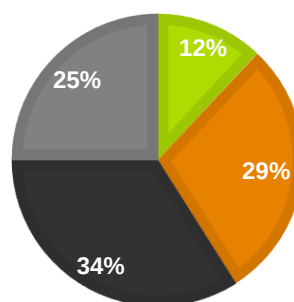
Via een brief is door de gemeente Woudenberg een enquête verstuurd aan zo'n 900 inwoners. 110 inwoners hebben de vragen beantwoord (respons = 12,2%).

Het gros van de respondenten woont langer dan 20 jaar in Woudenberg (62%) en heeft geen kinderen (64%). 100 van de 110 respondenten beoefent minimaal 1x per maand een vorm van sport of beweging. Degenen die dit niet doen, benoemen dat ze wel wandelen, fietsen of genoeg bewegen (thuis, in de tuin of op het werk). Interesse, handicap, prijzen en aanbod worden door een enkeling benoemd als belemmering.

De soorten sport of vormen van beweging zijn erg divers; van basketbal, boulderen, crossfit, dans, fietsen, (fysio)fitness (o.a. bodypump, circuit/ e-gym en revalidatie), golf, hardlopen, kickboksen, korfbal, mtb, paardrijden, padel, suppen/ kanoën, steppen, tafeltennis, tennis, triatlon, voetbal, volleybal, wandelen, wielrennen, yoga tot zwemmen (o.a. schoonspringen).

LEEFTIJD RESPONDENTEN

■ 18 tot 30 jaar ■ 31 tot 45 jaar
■ 46 tot 64 jaar ■ 65 jaar of ouder

Qua locaties worden uiteraard Sportpark De Grift, De Camp en 't Schilt genoemd, maar opvallend vaak de omgeving/ buitenruimte en ondernemende aanbieders als Bodyflash, Health club Level Up, Be Active & Fit, TEM en Geerestein.

38 van de 39 respondenten met kinderen geven aan dat hun kinderen minimaal 1x per maand sporten of bewegen. Hier zie je ook sporten als dans en fitness, maar vooral verenigingssporten als gymnastiek/ turnen, korfbal, paardrijden, tennis, voetbal, volleybal en zwemmen.

Met het aantal sport- en beweegaanbieders en de bereikbaarheid van de sporthallen, -zalen, velden en banen is men tevreden. Ook de variatie aan aanbod, het aantal buitensportvoorzieningen en de kwaliteit van zowel de binnen- als buitensportvoorzieningen scoren een voldoende. Over het aantal binnensportvoorzieningen is men iets minder tevreden.

Aanvullende wensen zitten op de volgende vlakken:

- Veiligheid (o.a. wolf), markering, verlichting, verbinding en verbreding loop- en fietsroutes
- Diversiteit in aanbod, met o.a.:
 - Meer en multifunctionele sport- en beweegvoorzieningen in de openbare ruimte (onder meer buitenfitness, bootcamp, pumptrack)
 - Andersoortig aanbod als paardrijden, scouting, motocross, streetdance en moderne dans, (kick)boksen/ zelfverdediging voor vrouwen en jeugd, hockey, basketbal, handbal, boulderen, atletiek(baan) en een zwembad
 - Recreatief sporten zonder lidmaatschap, kennismakingsactiviteiten
 - Meer bewegen voor oudere mensen

- Meer activiteiten voor kinderen onder de 6 jaar
- Lenen/ huren van materialen
- Huidige accommodaties:
 - Wens voor een derde sporthal
 - Kunstgras bij vv Woudenberg
- Betaalbaarheid van de sport

Een enkele respondent is verbaasd dat de gemeente sport en bewegen financiert, ondanks dat sport en bewegen geen wettelijke taak is.

Qua tips en adviezen voor de gemeente Woudenberg over sport en bewegen geven de inwoners het volgende mee:

- Koester de buurtsportcoaches
- Stimuleer samenwerking tussen verenigingen
- Geef ruimte aan ondernemers
- Bevorder sport en bewegen in de openbare ruimte (multifunctionele faciliteiten)
- Creëer binnensportruimte, bijvoorbeeld uitbreiden van De Camp (naar behoefte (leden van) verenigingen, faciliteiten nabij)
- Stimuleer sport en bewegen (o.a. kinderen, georganiseerd en anders georganiseerd)
- Ondersteun en geef aandacht aan initiatieven/ activiteiten
- Ondersteun verenigingen op het gebied van vrijwilligers en verenigingscultuur
- Ga mee met de tijd

3.4 Belangrijkste bevindingen

Nederland verandert demografisch, met meer ouderen, migranten en eenpersoonshuishoudens. In Woudenberg zien we dubbele vergrijzing, relatief weinig mensen met een migratieachtergrond en een verwachte bevolkingsgroei van zo'n 2.400 inwoners. Sport- en beweeggedrag wordt individueler en informeler (minder lidmaatschappen, meer eigen regie en flexibele vormen) en mede bepaald door sociaaleconomische factoren: inwoners met een hoger inkomen en opleidingsniveau bewegen vaker. In Woudenberg ligt het opleidingsniveau iets lager, maar het inkomen hoger dan gemiddeld. Hoewel de ervaren gezondheid in Woudenberg bovengemiddeld is, voldoet een relatief klein deel van de inwoners aan de beweegrichtlijnen en wordt er minder wekelijks gesport.

De Woudenbergse sportdeelname is traditioneel en gericht op verenigingen. Er is relatief weinig ongeorganiseerde sport, met uitzondering van fitness. Het fietsgebruik blijft achter en de omgeving kan nog beweegvriendelijker gemaakt worden. Uit een enquête onder inwoners blijkt tevredenheid over het huidige accommodatie aanbod, maar er zijn ook wensen voor meer diversiteit, veiligheid, toegankelijkheid en recreatief sportaanbod. Belangrijke aanbevelingen van inwoners zijn onder andere meer samenwerking, betere ondersteuning van verenigingen en uitbreiding van voorzieningen. Een beweegvriendelijke omgeving en het stimuleren van sport voor alle doelgroepen zijn cruciaal voor de toekomst.

Woudenberg heeft een sterk verenigingsleven, goede bereikbaarheid van sportlocaties en betrokken inwoners. Door gericht te investeren in multifunctionele, toegankelijke en duurzame accommodaties en de openbare ruimte sportiever en beweegvriendelijker te maken, kan de gemeente de sportdeelname structureel verhogen en bijdragen aan brede maatschappelijke doelen zoals gezondheid, sociale cohesie en leefbaarheid.

4. Binnensportaccommodaties

Dit hoofdstuk geeft een foto van de huidige situatie qua binnensport. Deze foto wordt in hoofdstuk 7 gekoppeld aan de toekomstige vraag - aanbodverhoudingen. In hoofdstuk 8 volgt een vertaling van de belangrijkste bevindingen in scenario's.

4.1 Aanbod

Gemeente Woudenberg kent ongeveer 20 verschillende sportverenigingen en -aanbieders en beschikt over één binnensportcomplex met meerdere zaaldelen. Verder is er een aparte binnensportvoorziening bij zorginstelling Reinaerde.

Sportcomplex De Camp

Functionaliteit

Sportcomplex De Camp is een uitgebreid sportcomplex met twee sporthallen, een beweegruimte, een sporthoreca en verschillende zalen. Daarnaast maakt ook een cultureel centrum onderdeel uit van het complex. Daarmee is het complex zowel geschikt voor wedstrijden en trainingen van sportverenigingen en bewegingsonderwijs, als voor (zakelijke) bijeenkomsten en vergaderingen, evenementen, theatervoorstellingen en congressen. Het eerste deel van het complex (sporthal De Valleihal) is gerealiseerd in 1989. De tweede sporthal (De Grifthal) is in 2008 gerealiseerd. De Bosrand is in 2022 in pandig gerealiseerd in plaats van vier squashbanen om te fungeren als extra trainingslocatie voor verenigingen (onder meer tafeltennis, korfbal en volleybal).

	Bouwjaar	Afmetingen	Aantal zaaldelen	Aantal kleedkamers	Aantal tribuneplaatsen	Bijzonderheden
Sporthal De Valleihal	1989	44x28x7 meter	1/3 en 2/3	4 + 2	150	Vervanging van de sportvloer
Sporthal De Grifthal	2008	44x24x7 meter	1/2 en 1/2	4 + 2	150	Renovatie van de toplaag
Beweegruimte De Bosrand	2022	26x10x6 meter	1	2	geen	Afwijkende maatvoering, geen onderwijskundige voorzieningen

Tabel 1: Kenmerken sportruimten De Camp

Sportcafé De Camp en overige ruimten

Centraal in het gebouw is sportcafé De Camp gesitueerd. De horeca wordt gebruikt door de verenigingen tijdens trainingsavonden en in het weekend en daarnaast voor evenementen (onder meer ook in de sporthallen) en door de gebruikers van de zalen. Het complex beschikt over de Campzaal (met podium en op te delen in meerdere delen met verschillende omvang), de bestuurskamer, de Henschoterzaal, de Treekerzaal en de Poortzaal. De verschillende zalen hebben een capaciteit van 10 tot 200 personen en zijn geschikt voor vergaderingen, bijeenkomsten en evenementen. In de sporthallen kunnen grootschalige evenementen worden georganiseerd.

Er zijn 220 (gratis) parkeerplaatsen en het buitenterrein is te gebruiken als evenementenlocatie.

Voor het onderhavige onderzoek wordt gekeken naar het gebruik van de sporthallen en de beweegruimte op het gebied van bewegingsonderwijs en sport- en beweegactiviteiten.

Gebruikers

De Camp is de thuisbasis voor Korfbalvereniging Woudenberg, Volleybalvereniging Woudenberg, Zaalvoetbal De Camp, Turnvereniging Longa, TTV Smash, Badminton Vereniging Woudenberg en Bridgeclub Scharuk (in de verschillende zaalruimten van het complex). Stepteam High Level gebruikt De Camp als startplek voor haar activiteiten en er wordt gedanst door verschillende dansgroepen.

Eigendom en beheer

Het sportcomplex is eigendom van Stichting Accommodaties voor Binnensport & Cultuur (Stichting ABC). De stichting is formeel ook exploitant van het complex. Het operationeel beheer van het complex en de exploitatie van de horeca wordt gedaan door V.O.F. Sportcafé De Camp.

Overige binnensportvoorzieningen*Gymzaal Heygraeff*

Naast De Camp beschikt Woudenberg nog over gymzaal Heygraeff. Deze gymzaal (met afmetingen 21x 1 x7 meter) uit 1995 is eigendom van zorginstelling Reinaerde. De zaal heeft 2 kleedkamers, een kantoor- en vergaderruimte en is in principe geschikt voor trainingen van verschillende binnensporten (bijvoorbeeld volleybal en zaalvoetbal). De zaal is in eigen gebruik van de zorginstelling. Reinaerde Fit organiseert hier bijvoorbeeld Motor Activity Training Program (MATP). Externe verhuur van de accommodatie (los van het gebruik door Reinaerde) wordt op dit moment niet gedaan. Het gebouw is in 2024 voorzien van een nieuw dak en verlichting. Eind januari 2025 wordt de houten vloer aangepakt.

Externe locaties

Andere accommodaties waar indoor gesport wordt in Woudenberg zijn onder meer verschillende fitnesscentra, dansstudio's en overige sportlocaties (voor fysiosport, kickboksen en/of krachtkids), veelal ondernemende sport. De gemeente heeft geen financiële verhouding met deze voorzieningen. Voor de vraag – aanbod analyses worden deze voorzieningen buiten beschouwing gelaten. In hoofdstuk 6 wordt verder ingegaan op de mogelijke faciliterende rol van de gemeente op het gebied van de ondernemende sport.

KV Woudenberg maakt naast De Camp ook gebruik van de 'beweegruimte' van De Jan Ligthartschool en van het KNVB centrum in Zeist.

4.2 Kwaliteit van het complex

Stichting ABC constateert over de technische staat van De Camp, mede vanuit het MJOP, dat de komende jaren meerdere werkzaamheden uitgevoerd moeten worden om de levensduur van het complex te verlengen. Het gaat daarbij onder meer om vervanging van installaties (cv, ventilatie en brandmeldsysteem), vervanging van de sportvloeren, schilderwerk en een cosmetische ingreep. Daarnaast moet over een aantal jaar het dak vervangen worden.

Synarchis heeft voor het onderzoek de bouwkundige en installatietechnische staat van het complex in kaart gebracht en een eerste inventarisatie van de verduurzamingsmogelijkheden gemaakt.

Bouwkundig

Sportcomplex De Camp bestaat uit meerdere bouwdelen met uiteenlopende bouwjaren en functies (sporthallen, beweegruimte en sociaal-culturele ruimten).

- De stalen draagconstructie vertoont geen roestvorming of scheuren. De fundering is visueel niet beoordeeld, maar gezien het ontbreken van scheurvorming in gevels en vloeren zijn er geen aanwijzingen voor funderingsproblemen.
- De kozijnen staan goed in de verf en er zijn geen tekenen van houtrot. Alle buitengevelramen zijn uitgevoerd in HR++-glas (2007).
- Het tegelwerk is op enkele punten licht beschadigd. De sportvloeren in De Grifthal en De Valleihal zijn meer dan 15 jaar oud; het is raadzaam om de toplaag preventief te renoveren. De overige vloeren tonen normale gebruikssporen.
- De Campzaal oogt gedateerd, maar is technisch in goede staat. De Campzaal, Poortzaal, Henschoterzaal en Treekerzaal vertonen gebruikssporen, passend bij het gebruik.

Daken en buitenschil

- De dakafwerking van De Valleihal dateert uit 1996 en is visueel nog in redelijke staat. Er zijn enkele reparaties uitgevoerd en er zijn geen lekkages bekend. We adviseren wel de daken op middellange termijn preventief te vervangen vanwege het bereiken van de technische levensduur.
- De hellende daken van De Valleihal en De Bosrand zijn bekleed met golfplaten, die eveneens aan vervanging toe zijn. Bij deze werkzaamheden kan extra isolatie worden toegepast voor verduurzaming.

- Op het dak zijn zonnepanelen geplaatst in 2017. De onderconstructie hiervan voldoet mogelijk niet meer aan de huidige eisen (voor 2020 gebouwd). Bij dakvervanging adviseren we de zonnepanelen en onderconstructie te vernieuwen. Nieuwe panelen leveren bovendien meer opbrengst op bij een compacter oppervlak.
- De gevel van De Grifthal bestaat tot circa drie meter hoogte uit metselwerk en daarboven uit sandwichpanelen.

Installaties

- De sporthallen beschikken over direct gasgestookte ketels en indirect gestookte boilers voor warmwatervoorziening. In De Bosrand is een direct gestookte boiler buiten gebruik gesteld wegens technische gebreken; de douches zijn daar afgesloten. De meeste verwarmingsketels bevinden zich aan het einde van hun technische levensduur. Voor de continuïteit van de bedrijfsvoering is vervanging op zeer korte termijn noodzakelijk.
- De ventilatie bestaat uit mechanische afzuiging met natuurlijke toevoer. We hebben geen bijzonderheden geconstateerd.
- De brand- en inbraakinstallaties zijn verouderd en toe aan een upgrade vanwege het bereiken van hun technische levensduur.
- We adviseren bij renovatie over te stappen op duurzame installaties, zoals warmtepompen, in plaats van gasgestookte systemen (onder meer vanwege het klimaatakkoord).

De accommodatie verkeert in een redelijke tot goede bouwkundige staat, zeker gezien de leeftijd van de gebouwdelen. Het sportcomplex kan, mits voorzien van een grondige renovatie van onder meer de daken, installaties, sportvloeren en een verduurzamingsslag, naar verwachting nog minimaal 20 tot 25 jaar mee.

4.3 Gebruik, huidige en latente behoefte

4.3.1 Richtlijnen gebruik binnensportaccommodaties

Uitgangspunten sporthallen en sportzalen

Om een oordeel te geven over de bezetting wordt gebruik gemaakt van verschillende kengetallen. NOC*NSF en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) hanteren als richtlijn voor de keuze om al dan niet een sporthal of sportzaal te realiseren een minimaal aantal gebruiksuren per jaar. NOC*NSF gaat uit van 1.400 uur gebruik per jaar exclusief onderwijsgebruik en de VNG van 1.600 uur per jaar inclusief onderwijsgebruik. Deze richtlijnen werden in het verleden door gemeenten wel gebruikt bij de afweging als er een extra sporthal gerealiseerd moest worden.

Op basis van eigen referentiegegevens beoordelen we de totale bezetting van een sporthal (of sportzaal), ook van bestaande binnensportaccommodaties. Dit leidt tot een indeling in scores op 5 niveaus (van onvoldoende tot goed):

- **Goed** > 2.100 uur per jaar
- **Ruim voldoende** 1.700 – 2.100 uur per jaar
- **Voldoende** 1.500 – 1.700 uur per jaar
- **Matig** 1.100 – 1.500 uur per jaar
- **Onvoldoende** < 1.100 uur per jaar

De score is gekoppeld aan het totale aantal gebruiksuren per jaar inclusief onderwijsgebruik. Op zondagen wordt er in Woudenberg niet in de sporthallen gesport. Hierop zijn de hierboven gepresenteerde bezettingscijfers daarom gecorrigeerd. De verenigingen gebruiken de sporthallen in de regel gemiddeld 40 weken per jaar. Uitzondering hierop vormt de korfbalvereniging (22 weken per jaar). Bij de berekening qua bezetting wordt rekening gehouden met de aangegeven verschillen in het aantal weken gebruik bij de zalsportverenigingen. Voor het primair onderwijs is gerekend met een bezetting van 40 weken per jaar.

Uitgangspunten gymzalen

Er is in principe geen norm voor het aantal gebruiksuren van een gymzaal. Over het algemeen wordt een gebruik van 1.000 uur per jaar als 'goed' beoordeeld. Dit is gebaseerd op de primaire functie van een gymzaal voor bewegingsonderwijs. Voor primair onderwijs heeft een gymzaal een maximale capaciteit van 26 uur per week; op jaarbasis is dit 1.040 uur.

4.3.2 Gebruik van De Camp

Totale gebruik

Uit de roosters (zie bijlage 3) en de cijfers van Stichting ABC komt naar voren dat het totale gebruik van de sporthallen goed te noemen is.

- Het totale gebruik van De Grifthal is 2.214 uur, hetgeen op basis van de normering goed te noemen is.
- Het totale gebruik van De Valleihal is 2.019 uur, hetgeen op basis van de normering ruim voldoende te noemen is.
- Het gebruik van De Bosrand is 938 uur. De Bosrand heeft een afwijkende afmeting, maar kan het meest vergeleken worden met een gymzaal. De Bosrand is een 'overlooplocatie' om extra gebruik door met name verenigingen mogelijk te maken. Het gebruik is ruim voldoende te noemen.
- De sporthallen worden primair door het onderwijs (1.853 uur) en sportverenigingen (2.154 uur) gebruikt, De Bosrand wordt vooral gebruikt door sportverenigingen (614 uur) en voor (zakelijke) activiteiten en evenementen (324 uur). De sporthallen worden verder voor ongeveer 220 uur voor overige (zakelijke) activiteiten gebruikt.

	Onderwijs	Vereniging	Zakelijk	Totaal
Grifthal totaal	984	1.061	170	2.214
Valleihal totaal	869	1.093	57	2.019
Bosrand	0	614	324	938

Tabel 2: Gebruik sportruimten De Camp

Gebruik onderwijs

De vijf scholen voor primair onderwijs maken gebruik van de sporthallen: De Grifschool, De Jan Ligthartschool, Kindcentrum Koningin Juliana, De Olijfboom en De Wartburg. Voor het gebruik wordt geen tarief doorberekend aan de scholen.

In schooljaar 2024 – 2025 zijn er in totaal 60 lesgroepen op de vijf scholen. De kleutergroepen (1 – 2) maken gebruik van een speellokaal voor het bewegingsonderwijs. De overige groepen maken in principe gebruik van de zaaldelen in De Camp. Voor de vijf scholen zou dat op basis van de 39 normgroepen¹ gaan om 58,5 uur per week. Volgens het rooster van De Camp is ongeveer 50,5 uur ingeroosterd voor bewegingsonderwijs.

Uit de roosters van de twee sporthallen komt nu een intensieve programmering voor bewegingsonderwijs naar voren. Op dinsdag tot en met vrijdag wordt in beide hallen bewegingsonderwijs gepland. In de roosters is nog ruimte beschikbaar in de Valleihal op maandag. Eén van de zaaldelen wordt verhuurd tussen 9.30 en 11.30 uur, maar de overige tijden zijn nog beschikbaar voor bewegingsonderwijs. Daarnaast zijn in De Valleihal op verschillende momenten nog uren beschikbaar, met name tussen 12.00 en 13.00 en vanaf 14.30 uur. Door een wijziging in de roosters zijn die uren beschikbaar te krijgen. Ook in De Grifthal zijn op soortgelijke momenten uren beschikbaar. In totaal lijkt daarmee nog zo'n 13 uur (hele sporthal) beschikbaar. Voor het komende schooljaar wordt door de vakdocenten een efficiëntere inroostering gehanteerd, waardoor extra capaciteit ontstaat

Beide sporthallen beschikken over een scheidingswand, waarmee in beide sporthallen 2 zaaldelen zijn te creëren (4 zaaldelen in totaal). Die zaaldelen kunnen in principe allemaal gebruikt worden voor bewegingsonderwijs, waarbij een deel van de onderwijskundige toestellen wellicht in het ene of het andere zaaldeel staat. Daarmee is in theorie een capaciteit van ongeveer 104 uur voor bewegingsonderwijs (primair onderwijs) te creëren: 4 zaaldelen x 26 uur per zaal. Uit de roosters komt naar voren dat nu voor een deel van de uren bewegingsonderwijs de hele sporthal gebruikt wordt. In De Valleihal geldt dat voor al het gebruik, in De Grifthal wordt voor een deel van de uren de hele sporthal gebruikt. Voor De Valleihal is er onvoldoende materiaal om twee groepen kwalitatief gelijktijdig naast elkaar les te geven. Daarnaast is de akoestiek in De Valleihal onvoldoende, waardoor het vanuit dat oogpunt evenmin mogelijk is om twee groepen structureel tegelijk les te geven. Een aantal momenten

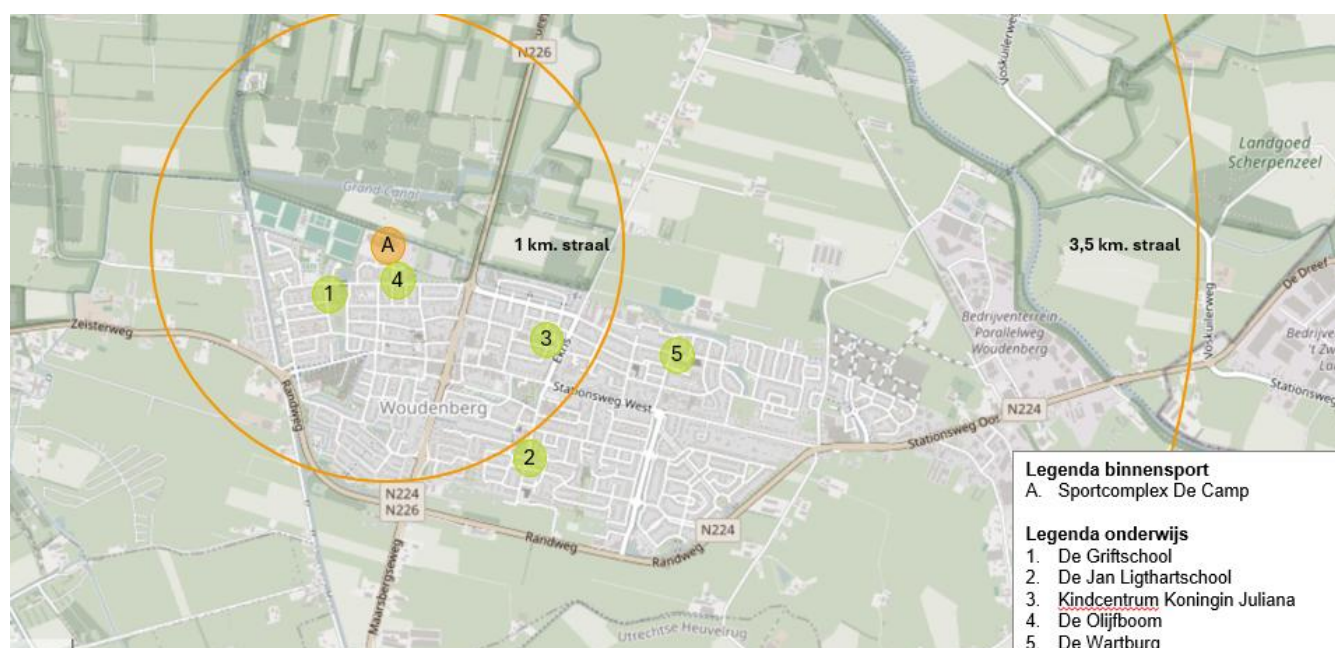
¹ Berekend met behulp van de splitsingstabel uit de Modelbeleidsregel bekostiging lokalen bewegingsonderwijs. De normgroepen behoren in principe 1,5 klokuur bewegingsonderwijs te krijgen.

per week zou dat in principe wel kunnen. In de praktijk zijn er daarmee structureel drie zaaldelen (3 x 26 uur = 78 uur) beschikbaar in het sportcomplex: twee in De Grifthal en één in De Valleihal.

	Groepen afgerond	Speellokaal	Gymzaal	Klokuren	Huidige uren	Verschil
De Olijfboom	15	5	10	15,0	16,13	1,13
De Wartburg	16	5	11	16,5	14,16	-2,34
De Griftschool	7	3	4	6,0	4,50	-1,50
De Jan Ligthartschool	11	4	7	10,5	5,25	-5,25
Kindcentrum Koningin Juliana	11	4	7	10,5	10,50	0,00
Totaal				58,5	50,54	-7,96

Tabel 3: Normuren bewegingsonderwijs

Uit de verordening komt naar voren dat de voorziening(en) bewegingsonderwijs bij minimaal 15 klokuren op 3,5 km hemelsbreed gesitueerd moeten zijn en bij 20 klokuren op 1,0 km hemelsbreed. Met de huidige klokuren wordt voldaan aan deze reisafstanden. Als in Hoevelaar in de toekomst een school met 13 of meer lesgroepen bewegingsonderwijs (20 klokuren) gerealiseerd wordt, moet ook in Hoevelaar een voorziening voor bewegingsonderwijs gerealiseerd worden. Bij minder lesgroepen en klokuren, kan gebruik gemaakt worden van de huidige sportvoorzieningen.

Uit de enquêtes worden de volgende aandachtspunten naar voren gebracht door de scholen:

- De Jan Ligthartschool kiest ervoor het bewegingsonderwijs aan de groepen 3 en 4 in het speellokaal van de school (1 uur per week) aan te bieden. Het overige bewegingsonderwijs wordt voor deze twee groepen georganiseerd via langere perioden buitenspelen. Dat verklaart het lagere aantal uren dat in De Camp wordt afgenomen.
- De Jan Ligthartschool hecht waarde aan bewegingsonderwijs door vakleerkrachten (in plaats van eigen leerkrachten met een opleiding bewegingsonderwijs). Niet voor elk uur bewegingsonderwijs is een vakleerkracht beschikbaar, waardoor met leerkrachten moet worden gewisseld.
- De Olijfboom geeft bewegingsonderwijs in De Camp. Daarnaast worden het schoolplein, het parkeerterrein bij De Camp en het veldje naast de school gebruikt voor beweging(sonderwijs). De Olijfboom benoemt als knelpunten het aantal zaaldelen, de tijdstippen en dagen. Het lukt nu niet om alle groepen 1,5 klokuur bewegingsonderwijs aan te bieden. Er wordt een tekort aan zaalruimte ervaren; voor vakleerkrachten is het gebruik van verschillende zalen op één dag onhandig. De Olijfboom heeft behoefte een onafhankelijke verdeling van de uren tussen scholen op basis van het recht op klokuren.
- De Olijfboom en De Griftschool geven aan behoefte te hebben aan extra uren zaalcapaciteit voor bewegingsonderwijs. De Griftschool noemt de beschikbare tijdstippen en dagen eveneens als knelpunt.

- De Wartburg ervaart de afstand tot De Camp (vooral voor de jongere groepen) als knelpunt bij het inroosteren van bewegingsonderwijs ten opzichte van de rest van het curriculum.
- Over het algemeen zijn de scholen tevreden over de accommodaties. Minder tevreden zijn ze met de (kleine) gebruiksmaterialen, de klimaatinstallatie, de akoestiek in de Valleihal en omvang van de kleedkamers.

Gebruik verenigingen en overige organisaties

Er zijn zeven verenigingen die structureel gebruikmaken van de sporthallen en de beweegruimte De Bosrand. De badmintonvereniging, gymnastiek, volleybal en zaalvoetbal maken structureel gebruik van de sporthallen, de korfbalvereniging maakt gedurende 22 weken gebruik (het zaalseizoen). De judovereniging maakt gebruik van De Bosrand. Andere gebruikers van de sportvoorzieningen zijn naschoolse opvang SNO, Stichting Welzijn Ouderen Woudenberg en incidentele gebruikers (onder meer kerkgenootschappen).

Uit de enquête blijkt dat gymnastiek en badminton de afgelopen jaren te maken hebben met dalende ledenaantallen: Coronamaatregelen, verminderde belangstelling voor de sport en onvoldoende vrijwilligers worden als redenen genoemd. Gymnastiek verwacht wel weer te gaan groeien, net als dans, volleybal, sportieve naschoolse opvang (SNO) en korfbal. Tafeltennis, badminton en bridge verwachten een gelijkblijvend ledenaantal. Op dit moment is er een latente behoefte (al dan niet in de vorm van wachtlijsten of minder afgenomen uren) bij dans, tafeltennis, volleybal en korfbal. Er is een grote vraag naar naschoolse opvang (SNO). Meerdere verenigingen verwachten verder te groeien als Woudenberg verder groeit.

Wat betreft het gebruik van de sportvoorzieningen kan het volgende worden geconstateerd:

- Er is een onderscheid te maken tussen de wintermaanden (half oktober – eind maart) en de overige gebruiksmaanden. In de wintermaanden, inclusief zaalkorfbal, is sprake van een intensief gebruik van de twee sporthallen, met name in de avonden (vanaf 17.00 uur). In de overige gebruiksmaanden, exclusief zaalkorfbal valt het gebruik op maandag- en woensdagavond in beide sporthallen grotendeels weg.
- Het gebruik per jaar van De Grifthal ligt iets hoger dan het gebruik van De Valleihal.
- De wedstrijdcapaciteit (KV Woudenberg) wordt vooral in De Grifthal ingepland (9.30 – 19.30 uur) en gedeeltelijk, tussen 9.30 en 12.00 uur, in De Valleihal. Deze bezetting valt buiten de wintermaanden eveneens weg.
- Er is in principe geen druk op wedstrijddagen (zaterdag). Ook tijdens het zaalkorfbalseizoen is er ruimte voor extra wedstrijden, met name in de Valleihal.
- Er is met name bij volleybal en korfbal sprake van een latente behoefte aan extra capaciteit.
 - Voor volleybal geeft de vereniging aan zo'n 60 extra leden te kunnen plaatsen. Uitgaande van 12 personen per team is dan sprake van 5 extra teams. Met 2 uur training in de week en 40 weken (en gelijktijdige training van 4 teams) is dan sprake van ongeveer 120 uur latente trainingscapaciteit. De wedstrijdcapaciteit is, bij 22 wedstrijden waarvan 11 thuis, zo'n 40 uur (4 wedstrijden gelijktijdig, 2 uur per wedstrijd).
 - Voor korfbal kunnen nu niet alle teams terecht in De Camp; er wordt ook gebruik gemaakt van de KNVB Campus in Zeist en de beweegruimte bij De Jan Ligthartschool. De totale latente behoefte wordt ingeschat op ongeveer 4 uur per week en van 80 uur per jaar.
 - Daarmee is sprake van een latente behoefte van 200 trainingsuren en 40 wedstrijduren; die behoefte kan nu niet worden ingevuld.
- Verder is nog een beperkte behoefte aan zaalcapaciteit voor dans en tafeltennis. Hiervoor is geen sporthalcapaciteit nodig, maar kan ook andere zaalruimte in De Camp gebruikt worden.
- In de middag is nog ruimte beschikbaar, al geeft dit organisatorisch uitdagingen voor de verenigingen.
- De Bosrand voorziet in een trainingsbehoefte van verschillende verenigingen. Het avondgebruik concentreert zich op dinsdag en woensdag en voor een deel (2 uur per avond) op maandag en donderdag.

Knelpunten en wensen verenigingen

Gymnastiek, korfbal en volleybal geven in de enquête aan knelpunten te ervaren bij het inroosteren van trainingen voor de jeugd en voor de senioren. Er zijn meer trainingsuren nodig, onder meer om wachtlijsten weg te werken, ambities (hoger spelniveau) te realiseren en daarnaast de kwaliteit van de afgenomen gebruiksuren te versterken: meer zaaldelen gelijktijdig kunnen huren, gebruik op andere tijdstippen en op andere dagen in de week.

Uit de enquête blijkt ook dat de verenigingen over het algemeen tevreden zijn met hun accommodatie. Verbeterpunten zijn de inrichting (voor dans specifiek matig qua materialen en onvoldoende kwaliteit van de materialen, te kleine ruimte), de beschikbare berging en de verenigingsruimte (ruimte te beperkt). Ook de klimaatinstallatie ('s winters te koud, 's zomers te warm), akoestiek, bereikbaarheid, algehele staat en hygiëne (toilet, vloer douche, schoonmaak) scoren voor sommige verenigingen matig.

In de bijeenkomst met sportaanbieders op 25 maart 2025 is de behoefte aan extra capaciteit door de zaalsportverenigingen nogmaals benadrukt. Daarbij stellen de verenigingen dat uiteraard een lange termijn visie (2040) nodig is, maar dat ook gezocht moet worden naar een oplossing voor de korte termijn.

5. Buitensportaccommodaties

Dit hoofdstuk geeft een foto van de huidige situatie qua buitensport. Deze foto wordt in hoofdstuk 7 gekoppeld aan de toekomstige vraag - aanbodverhoudingen. In hoofdstuk 8 volgt een vertaling van de belangrijkste bevindingen in scenario's.

5.1 Sportpark De Grift

Sportpark De Grift heeft als hoofdgebruikers voetbalvereniging Woudenberg en korfbalvereniging Woudenberg. Daarnaast wordt het sportpark gebruikt door Sportieve Naschoolse Opvang (SNO) en andere (incidentele) gebruikers (vergader ruimte hengelsportvereniging Ons Genoegen, startplek loop-, fiets- en skeelergroepen), diverse activiteiten (o.a. schoolvoetbal, Pro/Footcamp, Reboot Sportcoaching) en evenementen als de Florijn Winterloop.

Functionaliteit

Vv Woudenberg beschikt over 5,5 velden, waarvan 1 regulier kunstgrasveld, een kunstgras pupillenveld (half veld voor O8, O9, O10 en G-voetbal) en 4 natuurgrasvelden, waaronder het hoofdveld. Het hoofdveld heeft geen verlichting en wordt daarom niet ingezet voor trainingen. Vanwege de belastbaarheid van de natuurgras wedstrijd velden wordt een balans gezocht om deze velden voor wedstrijden en trainingen in te kunnen zetten. Verder beschikt vv Woudenberg over een pannaveldje, het Ricky van Wolfswinkel Court, en over een clubgebouw en 14 kleedkamers. De club-kleedaccommodatie is in 2005 gerealiseerd.

Korfbalvereniging Woudenberg beschikt over 4 korfbalvelden. Daarnaast beschikt de vereniging over een clubgebouw en 4 kleedkamers.

Tennis- en padelvereniging 't Schilt grenst aan Sportpark De Grift en beschikt over een complex met 5 kunstgras tennisbanen en 5 padelbanen (waarvan 2 overdekt). De vereniging beschikt ook over een club- en kleedaccommodatie.

Eigendom en exploitatie

Stichting Beheer Sportpark De Grift heeft het gebruiksrecht en de verplichting tot beheer van het sportpark. Het eigendom ligt bij de gemeente. Dit geldt alleen voor voetbal en korfbal, bij tennis speelt de beheerstichting geen rol.

Overig aanbod buitensport

In Woudenberg zijn verder nog 2 jeu de boules banen en 3 maneges gesitueerd. De jeu de boules banen worden anders en/of ongeorganiseerd gebruikt. De maneges zijn te kenschetsen als commerciële voorziening en blijven daarmee buiten beschouwing in dit onderzoek.

5.2 Ontwikkeling georganiseerde buitensport

Uit de enquête van de buitensportverenigingen blijkt dat voetbal en korfbal de afgelopen jaren groeiende ledenaantallen kennen. Redenen voor de groei, naast de bevolkingsgroei, zitten in actief (jeugd)beleid, werving, balans tussen plezier en prestatie en sportieve successen. Ook tennis en padel zijn de afgelopen jaren gegroeid in Woudenberg. Tennis heeft zich tijdens Covid-19 landelijk gezien behoorlijk ontwikkeld (als één van de weinige sporten die tijdens lockdowns was toegestaan).

Padel is de laatste jaren ook in opkomst en wordt in heel Nederland toegevoegd aan het aanbod van tennisverenigingen. Ook in Woudenberg is dat het geval, waarbij is overgegaan tot het bouwen van een padelhal met 2 overdekte padelbanen, naast de 3 buitenbanen.

Voor de komende jaren verwachten de voetbal-, korfbal- en tennis- en padelvereniging te blijven groeien, mede vanwege de groei van de gemeente.

5.3 Huidige vraag – aanbod verhoudingen

Per tak van sport wordt de huidige capaciteit van de voorzieningen afgezet tegen de huidige behoefte.

Normteams in relatie tot richtlijnen gebruik van de capaciteit

Binnen de verschillende sporttakken worden teams ingedeeld in categorieën: jeugd- en seniorenteams, dames- en herenteams, veteranenteams etc. De 'ruimteclaim' verschilt per team. Een team jonge jeugd heeft bijvoorbeeld minder ruimte nodig om te trainen en speelt kortere wedstrijden op kleinere velden dan oudere jeugdteams en seniorenteams. Daarom wordt door verschillende sportbonden (waaronder voetbal en korfbal) gewerkt met normteams. Aan elke categorie normteams wordt een gebruiksfactor gekoppeld. De categorie(ën) met de grootste ruimteclaim krijgen de hoogste gebruiksfactor (meestal is dit 1) wat gelijk staat aan één normteam per veld. De overige categorieën krijgen een lagere gebruiksfactor. Het aantal gebruiksfactoren verschilt per sporttak. Bij voetbal is de variatie het grootst (buiten factor 1 varieert dit van 0,08 tot 0,75).

Elke richtlijn is op uitgangspunten gebaseerd. Deze sluiten niet altijd aan bij de praktijk. Ook bestaan er verschillen tussen de sporttakken voor wat betreft de ruimte die binnen een richtlijn bestaat. Anders gezegd: er is onderscheid tussen hoe 'streng' een richtlijn is. Er zijn bijvoorbeeld verschillen in de hoeveelheid tijd die een bond reserveert per wedstrijd (verschil tussen netto en bruto speeltijd) en het aantal uren per wedstrijddag (aanvang van de wedstrijden en eindtijd van de laatste wedstrijd). Diverse ontwikkelingen (plaatsen van verlichting bij wedstrijdvelden) kunnen ook van invloed zijn op het gebruik. Die ontwikkelingen worden door de betreffende bond niet altijd (direct) vertaald in de richtlijn. Voor de analyse van de (toekomstige) capaciteit zijn die uitgangspunten wel van belang. De richtlijnen geven wel een goede indicatie en vormen daarmee een basis om in overleg te treden bij eventuele knelpunten.

Richtlijnen voetbal

De richtlijn van de KNVB (voetbalbond) voor de benodigde veldcapaciteit voor wedstrijden gaat uit van een capaciteit van 7,5 uur op de zaterdag, 6,5 uur op de zondag en 4 uur op de vrijdag. Voor elke spelcategorie is een bruto speeltijd bepaald. Op basis hiervan wordt het benodigde aantal velden per wedstrijddag berekend. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat 50% van de teams 'thuis' speelt. De benodigde capaciteit op de drukste speeldag is bepalend voor de behoefte. In Woudenberg is dit de zaterdag.

De richtlijn van de KNVB voor de benodigde capaciteit voor trainingen gaat uit van 2 trainingen van 80 minuten per team per week en 40 trainingsweken per jaar en gelijktijdig gebruik van velden door 2 normteams. Verder wordt uitgegaan van een planning van de trainingen van maximaal 22 uur per week: 4 uur op de maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag (18.00 – 22.00 uur) en 6 uur op de woensdag (16.00 – 22.00 uur). Bij verenigingen die minder dan 20% van de wedstrijden op de zondag spelen wordt de vrijdag niet meegerekend als capaciteit en daalt het aantal trainingsuren per weken naar 18. Dit is voor Woudenberg van toepassing.

Voor het bepalen van de benodigde capaciteit is tot slot het veldtype van belang. Gerekend wordt met een maximale bespeelbaarheid van een natuurgras trainingsveld van 700 uur per jaar, wat neerkomt op 17,5 uur per week. Een kunstgrasveld kan in principe onbeperkt worden ingezet, dus bepaalt het aantal uren per week waarop de verenigingen trainingen plannen de maximale capaciteit. Op basis van de richtlijn van de KNVB is dit 18 uur per week bij een zaterdagvereniging, wat neerkomt op 720 uur per jaar. Omdat de richtlijn gebaseerd is op veel factoren dient de uitkomst te worden gezien als een indicatieve trainingsbehoefte. Een natuurgras wedstrijdveld kan maximaal 350 uur per jaar bespeeld worden.

Voor kleedkamers is jarenlang uitgegaan van 2 kleedkamers per wedstrijdveld en 2 extra kleedkamers per 3 wedstrijdvelden. Sinds 2013 is een 'nieuwe' richtlijn opgesteld, waarbij minder maar grotere kleedkamers (en teamlockers) worden gehanteerd:

2 kleedkamers per wedstrijdveld. Van de kleedlokalen dient 50% een maat te hebben van minimaal 15 m² en 50% minimaal 24 m². De nieuwe richtlijn wordt vooral gehanteerd bij nieuw te realiseren kleedkamers.

De richtlijnen voor korfbal, tennis en padel zijn wat minder uitgebreid en complex:

Richtlijnen korfbal

De richtlijn voor de benodigde capaciteit aan velden van het KNKV (korfbalbond) is 7 normteams per wedstrijdveld per speeldag en 0,33 trainingsvelden per wedstrijdveld. Het benodigde aantal wedstrijdelden is ook hier leidend. KV Woudenberg speelt haar wedstrijden op zaterdag.

De richtlijn voor het aantal kleedlokalen is minimaal 4 en bij 3 of meer wedstrijdelden wordt veelal uitgegaan van 2 kleedkamers per wedstrijdveld. Een harde regel is dat echter niet.

Richtlijnen tennis en padel

De KNLTB (tennisbond) hanteert voor de berekening van de benodigde capaciteit aan tennisbanen de volgende richtlijnen:

- 70-90 spelers per baan voor verlichte banen en 50-70 spelers per baan bij onverlichte banen.
- De banen worden zowel gebruikt voor (georganiseerde) trainingen en wedstrijden als voor ongeorganiseerd gebruik, het zogenaamde 'vrij spelen'. De verhouding tussen deze activiteiten varieert per vereniging.
- Ook de leeftijdsopbouw van de leden speelt een rol (de mate waarin de banen ook overdag worden benut).
- Er is geen richtlijn voor het aantal kleedlokalen. De meeste verenigingen beschikken over 1 kleedlokaal voor dames en 1 kleedlokaal voor heren.
- Voor padel hanteert de KNLTB dezelfde richtlijnen als voor tennisbanen (maximaal 90 leden per baan).

Benodigde capaciteit

Voetbal

Vv Woudenberg heeft 45 teams. Het aantal normteams is 28. Op basis van de normering is het aantal benodigde wedstrijdelden van vv Woudenberg 3,93. Afgerond zijn dat 4 velden. Vv Woudenberg beschikt in principe over 5 wedstrijdelden. De capaciteit voor wedstrijden is daarmee voldoende voor het huidige aantal leden.

De wedstrijdelden (exclusief het hoofdveld) worden ook voor trainingen ingezet. Vanwege de bespelingsnorm zijn er in de praktijk dan eigenlijk wat minder wedstrijdelden beschikbaar, maar in de huidige verhoudingen in principe voldoende. Er zit nog enige rek in de bespelingsnorm, omdat de norm van de KNVB behoorlijk conservatief is. Door minder tijd tussen wedstrijden en latere aanvangstijden zouden meer wedstrijden gepland kunnen worden.

De indicatieve trainingsbehoefte op basis van het aantal teams is ongeveer 1.530 uur per jaar. De beschikbare maximale capaciteit is ongeveer 2.060 uur per jaar. Volgens de normering is er daarmee zo'n 530 uur per jaar aan trainingscapaciteit te veel, dit is een overschot van 13,22 uur per week.

Vv Woudenberg heeft 14 kleedlokalen. Volgens de oude richtlijn is een aantal van 12 kleedlokalen voldoende.

Knelpunten en wensen vv Woudenberg

De voetbalvereniging geeft aan nu niet te hoeven groeien in het aantal wedstrijdelden, maar er is wel noodzaak om de verhouding natuurgras en kunstgras meer naar elkaar toe te brengen. De vereniging heeft nu 4 natuurgras wedstrijdelden, 1 kunstgrasveld en 1 pupillen kunstgrasveld. Er is behoefte om minimaal 1 natuurgrasveld om te zetten naar een kunstgrasveld. Er wordt aangegeven dat de afgelopen jaren geregeld trainingen en wedstrijden in de periode november – februari zijn afgelast vanwege de slechte afwatering van één van de velden. In deze maanden zijn velden minder bespeelbaar en kan er daardoor minder gesport worden. Daarnaast gaat de kwaliteit van de natuurgras wedstrijdelden in die periode achteruit. Ook de kosten voor het herstellen van de speelschade op de natuurgrasvelden is in deze periode hoger.

De vereniging heeft verder behoefte aan extra opslagcapaciteit en ruimtes waar ze vergaderingen en wedstrijdbesprekingen kunnen worden gehouden. Een verbeterpunt zit tevens in het hekwerk. De voetbalvereniging krijgt regelmatig klachten uit de

buurt dat buiten de openingstijden van het sportpark hangjongeren op het sportpark zijn. Alle hekken zijn dan wel op slot. Ze klimmen er relatief makkelijk over heen. Ook kunnen van binnenuit een aantal hekken geopend worden (vanwege veiligheid is gekozen voor deze toepassing).

Qua bereikbaarheid (en toegankelijkheid) is er behoefte aan nieuwe bewegwijzering, zowel online als fysiek. Fysiek een aantal duidelijke borden die de bezoekers vanaf de grote parkeerplaats naar het sportpark leiden. Online worden bezoekers op verschillende manieren onjuist naar het sportpark genavigeerd. Onder andere via Google Maps gaat dit niet goed en wordt men naar het bospad achter de velden genavigeerd. Bezoekers worden ook vaak via de Griftdijk naar het sportpark geleid. Door de toenemende energieprijzen is het wenselijk om het sportpark meer te verduurzamen, naast de LED verlichting die er nu al is en de zonnepanelen op het clubhuis.

Korfbal

KV Woudenberg heeft zo'n 350 leden, verdeeld over senioren, junioren en een grote jeugdafdeling. Dit zijn momenteel 26 teams waarvan 21 jeugdteams. Dit vertaalt zich in 17,98 normteams. De veldbehoefte op basis van dit aantal normteams is 2,57, afgerond 3. KV Woudenberg speelt haar thuiswedstrijden tijdens de veldperiode op de 4 kunstgrasvelden van Sportpark De Grift. KV Woudenberg heeft dus een overschot van 1 veld.

Het aantal kleedlokalen van KV Woudenberg voldoet aan het minimum van 4.

Knelpunten en wensen KV Woudenberg

Korfbal geeft in de enquête aan dat het aantal parkeerplaatsen op de meeste speelzaterdagen onvoldoende is. Vanuit het ambitieplan ligt een grote focus op onder andere ledengroei en -behoud, voldoende gekwalificeerde trainers en voldoende vrijwilligers, echter dit ziet korfbal niet als knelpunten/ zorgen.

Tennis en padel

Tennis- en padelvereniging 't Schilt beschikt over verlichte banen. Daarom is in de vraag – aanbod verhouding uitgegaan van een benodigde capaciteit van 1 baan per 90 leden (bovenkant van de bandbreedte van 70 – 90 bij verlichte banen). We hebben ook naar de baandruk gekeken. Dit is het werkelijke aantal spelers per baan. Bij 't Schilt kan elk lid zowel tennis als padel spelen. De vereniging telt 300 tennissende leden en 515 (overwegend) padellende leden.

Het benodigd aantal tennisbanen komt op basis van de het aantal tennissende leden uit op 3,33, afgerond 4. Het beschikbare aantal banen is 5. Met een totaal aan 300 leden is de baandruk 60. Bij meer dan 90 leden per baan is er sprake van hoge baandruk. Bij padel is op basis van het aantal leden sprake van een behoefte van 5,7 padelbanen, afgerond 6 padelbanen. Er zijn 5 padelbanen beschikbaar. De druk op de padelbanen is daarmee hoger te noemen. Dit geldt overigens voor veel padelbanen in Nederland.

Knelpunten en wensen 't Schilt

In verband met de onlangs gerealiseerde groei en de verwachte groei vindt de tennis- en padelvereniging de omvang van de kantine en het aantal kleedkamers relatief beperkt.

6. Overig aanbod

6.1 Overzicht aanbod

Sport en bewegen in de openbare ruimte

Midden in de bossen van de Utrechtse Heuvelrug ligt het Henschotermeer. Dit recreatiegebied ligt deels op het grondgebied van Woudenberg en deels in de gemeente Utrechtse Heuvelrug. De Pyramide van Austerlitz is ook onderdeel van de gemeente Woudenberg. Meer recreatieve mogelijkheden (onder meer routes) liggen langs het Valleikanaal en de Grebbelinie en in de bossen en natuur in eigendom van de verschillende landgoederen. Rond de huidige locatie van de skatebaan moet op termijn een work-out veld gerealiseerd gaan worden. Woudenberg beschikt verder over (open) sport- en speelplekken, sportvelden en lokale wandel- en fietsroutes. Verder kan gespeeld worden op de schoolpleinen c.q. de schoolomgeving.

Groene en blauwe ruimte

In de openbare ruimte is op veel plekken veel 'groen en blauw' aanwezig. Blauwe ruimte (in de context van een beweegvriendelijke omgeving) is meestal oppervlaktewater (vijvers, plassen, kanalen) dat openbaar toegankelijk is. Het gaat daarbij ook om de nabije omgeving van dat water, zoals stranden, oevers of uiterwaarden. Daar kun je immers ook wandelen, hardlopen, fietsen, een balletje slaan of andere beweegfaciliteiten aanbieden. Water kent vele gebruiksfuncties zoals drinkwaterbeschermingszone, wateropslag viswater, zwemwater en scheepvaart (bron: Allesoversport.nl).

Hengelsport

Hengelsportvereniging Ons Genoegen (met 1.200 leden de grootste sportvereniging van Woudenberg) maakt zich zorgen over de kwaliteit, de toegankelijkheid en bevisbaarheid van de vijvers in de gemeente. Een aantal van de gemeentelijke vijvers waarin gevisst mag worden (met name de Wipperveldvijver en de Zeelandvijver) zijn volgens de vereniging in de zomer lastiger of niet te bevissen vanwege de sterke groei van waterplanten, al dan niet exotisch. De vereniging maait zelf in en onder het water (in met name de Westerwoud en Steenvijver) en ten behoeve van de visstekken, maar op sommige plekken is de begroeiing dusdanig dat dit handmatig niet (meer) te doen is.

Tussen de hengelsportvereniging, de gemeente en het waterschap zijn afspraken gemaakt over het onderhoud. Het onderhoudsniveau van de vijvers is vastgelegd in het Beheer- en Onderhoudsplan Stedelijk Water. Daarin staat hoe, wanneer en hoe vaak de gemeente de watergangen onderhoudt. De Wipperveldvijver (gemeente) en de Westerwoudvijver (waterschap) worden bijvoorbeeld in september – oktober grotendeels ontdaan van onderwater begroeiing via een maaiboot. De hengelsportvereniging moet maandelijks begroeiing verwijderen, waarbij de gemeente de vegetatie afvoert. Als alle werkzaamheden conform planning worden uitgevoerd, zouden er in principe geen problemen moeten zijn. De hengelsportvereniging ervaart echter wel knelpunten over de bevisbaarheid van de gemeentelijke vijvers en zou graag aanvullende afspraken maken over het verwijderen van begroeiing. De vijvers vervullen naast een recreatieve functie (zoals vissen) echter ook andere functies, zoals biodiversiteit en waterberging. Het onderhoud moet op al die functies worden afgestemd.

Ondernemende sport

De ondernemende sport speelt een steeds belangrijkere rol in het Nederlandse sportlandschap. De term verwijst naar sportaanbieders die op commerciële of zelfstandige basis sportactiviteiten organiseren, zoals sportscholen, personal trainers, commerciële sportclubs, sportevenementenorganisaties, indoor speelhallen en sport gerelateerde bedrijven (zoals padelcentra of bootcamp-aanbieders).

Ook in Woudenberg is deze ontwikkeling gaande en neemt het animo toe. Ondernemende sportaanbieders zijn een aanvulling op het traditionele verenigingsaanbod. Vooral onder doelgroepen die zich tegenwoordig minder snel bij een sportvereniging aansluiten (zoals jongvolwassenen, drukbezette ouders of senioren), speelt de ondernemende sport een belangrijke rol in het bevorderen van actieve leefstijl en de sportparticipatie. Zij zorgen voor dynamiek en vernieuwing binnen het sportlandschap en worden in toenemende mate betrokken bij lokaal sport- en beweegbeleid, buurtsportprogramma's of gezondheidsbevordering.

De ondernemende sportsector draagt ook bij aan de lokale economie op het gebied van werkgelegenheid, het ondernemersklimaat, toerisme (denk aan grote sportevenementen) en het gebruik van vastgoed.

Landelijk gezien zijn er in verschillende gemeenten uitdagingen rond ondernemers in de sport op het gebied van financiering, samenwerking met publieke partijen, huisvesting en regelgeving (zoals openingstijden, vergunningen, gebruik van de buitenruimte). In Woudenberg hebben de uitdagingen vooral betrekking op het bestemmingsplan en de vergunningen.. Sportondernemers hopen daarbij dat de gemeente Woudenberg een faciliterende rol kan vervullen bij het vestigen en behouden van de bestaande ondernemers en regelgeving rond bestemmingsplannen kan vereenvoudigen.

6.2 Landelijke richtlijnen inrichting openbare ruimte

Voor spelen, sporten en bewegen in de openbare ruimte is nauwelijks sprake van normen en richtlijnen, nog minder dan bij binnen- en buitensport. Wel zien gemeenten steeds meer het belang van sport en bewegen in de openbare ruimte voor onder meer vitaliteit en sportparticipatie. Daarnaast worden er door verschillende aanpalende organisaties richtlijnen opgesteld:

- de 3% speelnorm van Jantje Beton: 3% van de buitenruimte van woonwijken wordt ingericht als speelruimte.
- de '100-70-50-norm' voor inclusieve speelplekken van de Speeltuinbende: Iedereen is 100% welkom, 70% van de speeltoestellen is bereikbaar voor iedereen, 50% van de speeltoestellen is bespeelbaar voor ieder kind.
- normen voor een minimale hoeveelheid buitensportruimte: de Rotterdamse norm voor buitenspeelruimte, de norm van minimaal 1 m² ruimte voor sport en bewegen in de openbare ruimte bij gebiedsontwikkelingen in Lelystad en Amsterdam of de beleidsdoelstelling van Leiden die 10% van de openbare ruimte inricht als speelruimte.
- in het kader van een groene gezonde leefomgeving gaat tot slot steeds vaker de '3-30-300 regel' rond: vanuit elk huis moeten 3 bomen te zien zijn, moet 30% van een wijk in de schaduw van een boom vallen en moet binnen 300 meter een park beschikbaar zijn.

Bestanddelen richtlijnen openbare ruimte

Om sport en bewegen in de openbare ruimte structureel te verankeren, is een mix vanuit de diversiteit aan richtlijnen nodig: een slimme norm die verder kijkt dan traditionele kaders en ruimte voor sport en bewegen combineert met andere functies. Vanuit de handreiking voor een Integraal Huisvestingsplan Sport en Bewegen (Kenniscentrum Sport & Bewegen, 2025) worden vier hoofdbestanddelen van deze norm gesignaleerd:

- Voldoende ruimte (gegarandeerde m² voor sport en bewegen)
Iedereen moet voldoende ruimte hebben om te sporten en bewegen, waarbij zowel sportplekken als groene en openbare ruimtes meetellen. Bij nieuwe woningbouwprojecten wordt een percentage van de openbare ruimte gereserveerd voor sport, spel en multifunctioneel gebruik.
- Op bereikbare afstand (in minuten of meters)
Sport- en beweegruijnte moet eenvoudig en veilig bereikbaar zijn, met plekken dicht bij huis en grotere sportfaciliteiten op iets ruimere afstand. Elke plek nodigt uit tot ontmoeting en verblijf, met voorzieningen zoals bankjes, drinkwaterpunten en schaduwplekken.
- Voor iedereen (behoeften van diverse doelgroepen)
Iedereen – ongeacht leeftijd, geslacht, beperking of sportvoorkeur – wordt uitgenodigd tot bewegen. Sportplekken zijn toegankelijk voor iedereen, inclusief mensen met een beperking. De plekken worden mede vormgegeven door vrouwen en meisjes. De ruimte wordt evenwichtig verdeeld over traditionele sporten, opkomende sporten en flexibel in te zetten plekken.
- Multifunctioneel (secundaire functie 'sport en bewegen' in combinatie met een primaire functie als klimaatadaptatie of actieve mobiliteit)

Er dient onderzocht te worden hoe Woudenberg zich verhoudt tot deze landelijke richtlijnen en hoe de openbare ruimte verder binnen deze kaders ontwikkeld kan worden. Binnen dit onderzoek heeft er nog geen toets van de Woudenbergse situatie plaatsgevonden.

7. Toekomstige vraag – aanbod verhoudingen

7.1 Uitgangspunten berekening toekomstige behoefte

Voor het berekenen van de ontwikkeling van de behoefte aan sportaccommodaties in Woudenberg worden de volgende uitgangspunten gehanteerd.

Groei van de gemeente

Uit de Woonvisie 2024 – 2030 en gesprekken met de gemeente komt naar voren dat met de verdere ontwikkeling van Hoevelaar (tot en met fase 3) nog ongeveer 920 woningen gerealiseerd worden. Met een woningbezetting van 2,6 komt dat neer op ongeveer 2.400 nieuwe inwoners. Omdat in andere studies eerder nog werd uitgegaan van een groei tot 19.760 inwoners, wordt bij de toekomstige vraag – aanbod verhoudingen ook naar een (theoretische) verdere groei gekeken.

Gebruik en sportparticipatie

Voor het gebruik van de binnen- en buitensportaccommodaties wordt met name gekeken naar het gebruik door het onderwijs en de sportverenigingen. Daarbij zijn een aantal uitgangspunten van belang:

- Bij het bewegingsonderwijs wordt uitgegaan van de vastgestelde leerlingenprognoses uit 2024. Eventuele extra woningbouw kan leiden tot een groei van de leerlingenprognoses. Daar is nu geen rekening mee gehouden.
- We gaan uit van een gelijkblijvende sportparticipatie.
- De verenigingsgraad in Woudenberg is 25%. Dat betekent dat 1 op de 4 inwoners georganiseerd in verenigingsverband sport. Dat aandeel is medebepalend voor het sportgebruik van de binnen- en buitensportaccommodaties. We gaan er van uit dat het aandeel inwoners dat lid is van een sportvereniging gelijk blijft.
- Bij groei van het aantal inwoners is sprake van een evenredige groei per tak van sport, conform de huidige populariteit van de verschillende sporten.
- Er ontstaat geen vraag naar nieuwe takken van sport (bijvoorbeeld hockey, basketbal of een andere sport die niet in Woudenberg wordt beoefend).

De gemeente Woudenberg groeit de komende jaren (tot en met 2040) met in ieder geval 16,8%. Bij de ontwikkeling van de vraag naar georganiseerde sport wordt daarom rekening gehouden met een stijging van de vraag met 16,8%.

Locatie voor sportaccommodaties

Er loopt nog een verkenning, maar voor dit onderzoek zijn we er vanuit gegaan dat er geen nieuwe school of een dependence komt in Hoevelaar. Mocht dat wel het geval zijn, dan is het afhankelijk van de omvang van de school of een aparte locatie voor bewegingsonderwijs in Hoevelaar gerealiseerd moet worden.

Voor een efficiënte exploitatie is een concentratie van de binnensportaccommodaties wenselijk. Dat geldt ook voor eventueel dubbelgebruik van bestaande voorzieningen, zoals kleedkamers of een horecavoorziening.

7.2 Consequenties voor de vraag

Binnensport

Onderwijs

In 2024 – 2025 is 58,5 uur bewegingsonderwijs nodig, op basis van 60 groepen en 39 'gymgroepen'. In de roosters wordt nu rekening gehouden met ongeveer 50,5 uur. 4 uur van dit verschil wordt verklaard doordat De Jan Ligthartschool een bewuste keuze maakt om het bewegingsonderwijs aan de groepen 3 en 4 via het eigen beweeglokaal en onder meer het schoolplein aan te bieden. Er is derhalve ten opzichte van de huidige roosters in ieder geval een mogelijke latente behoefte van 4 uur.

Richting 2040 tellen de scholen in Woudenberg in totaal 65 groepen, conform de leerlingenprognose. De piek van het aantal groepen wordt voorzien in 2031 (68 groepen). Met behulp van de splitsingstabel uit de Modelbeleidsregel bekostiging lokalen bewegingsonderwijs resulteert dit in 43 'gymgroepen' in 2040 en 45 gymgroepen in 2031. Deze groepen dienen 1,5 klokuur per week bewegingsonderwijs te krijgen. Voor 2040 wordt die behoefte derhalve 64,5 uur (en voor de piek in 2031 67,5 uur).

Dat betekent dat er structurele ruimte in de roosters moet zijn voor in ieder geval 6 uur extra ten opzichte van de beoogde huidige situatie (58,5 uur). Met de potentiële latente behoefte van 4 uur gaat het dan om ongeveer 10 uur extra.

	2025				2031	2040
	Groepen afgerond	Speellokaal	Gymzaal	Klokuren	Klokuren	Klokuren
De Olijfboom	15	5	10	15,0	16,5	16,5
De Wartburg	16	5	11	16,5	18,0	18,0
De Griftschool	7	3	4	6,0	6,0	6,0
De Jan Ligthartschool	11	4	7	10,5	13,5	12,0
Kindcentrum Koningin Juliana	11	4	7	10,5	13,5	12,0
Totaal				58,5	67,5	64,5

Tabel 4: Klokuren bewegingsonderwijs tot en met 2040

In de leerlingenprognoses wordt uitgegaan van een structurele groei van 5 groepen op basis van de huidige woningbouwontwikkelingen. Als de gemeente extra groeit kan een extra groei van 75 leerlingen ontstaan (ongeveer 3 groepen extra). In dat geval kan nog een extra behoefte ontstaan van 3 klokuren bewegingsonderwijs.

Uit de huidige roosters wordt duidelijk dat de meeste scholen hele sporthallen (niet één zaaldeel, maar twee zaaldelen) afnemen. De scholen maken hierbij zelf het rooster voor het gebruik van de sporthallen. De scholen hebben in principe recht op 1 zaaldeel per groep. Voor De Valleihal is het wenselijk om uit te gaan van gebruik van de totale hal (vanwege beschikbaar materiaal en akoestiek). Voor De Grifthal kan gebruik gemaakt worden van een zaaldeel.

De ruimte voor de 10 extra uren bewegingsonderwijs kan gevonden worden:

- Beschikbare bestaande ruimte: Op maandag is nog vrije ruimte in De Valleihal. Het gaat om 4 uur de hele hal (twee zaaldelen). Er zijn daarnaast nog losse uren beschikbaar op dinsdag tot en met vrijdag in De Grifthal (8 uur een zaaldeel). In totaal gaat het om ongeveer 12 uur een zaaldeel of de gehele hal..
- Eén in plaats van twee zaaldelen: Er kan ruimte gecreëerd worden wanneer scholen 1 zaaldeel gebruiken in plaats van 2: daarmee is nogmaals zo'n 8 uur een zaaldeel vrij te spelen.

Er lijkt derhalve nog voldoende ruimte te zijn voor de latente vraag bij het onderwijs (vooralsnog vastgesteld op 4 uur) en de extra vraag naar aanleiding van de groei van de gemeente (10 uur één zaaldeel in totaal). In de huidige roosters worden de sportvoorzieningen echter intensief gebruikt op dinsdag tot en met vrijdag. Het verder inplannen van de vrije ruimte, zowel op maandag als op de vrije beschikbare uren, vergt daarom wel de nodige aandacht en zorgvuldigheid. Er moet (ook organisatorisch bij de planning van vakleerkrachten) tijd zijn voor lunchpauzes en schoonmaak. Daarnaast is de beschikbaarheid van (vak)leerkrachten een nadrukkelijk aandachtspunt. Voor het komende schooljaar wordt al efficiënter gebruik gemaakt van de sporthallen.

Als de bestaande beschikbare capaciteit verder wordt ingepland, is sprake van een intensief rooster van maandag tot en met vrijdag. Een eventuele extra vraag naar bewegingsonderwijs, hetzij door verdere groei vanuit de gemeente, hetzij door veranderende regelgeving in de toekomst (bijvoorbeeld extra bewegingsonderwijs) kan dan alleen opgevangen worden als overgegaan wordt van 2 zaaldelen naar 1 zaaldeel per groep.

Verenigingen

Uit de analyses komt naar voren dat het huidige gebruik van de sporthallen intensief is, vooral op het gebied van avondgebruik (trainingen). Het totale gebruik van beide sporthallen is met gemiddeld 2.100 uur per hal goed te noemen. Met name in de wintermaanden (22 weken) is sprake van veel druk op de trainingsavonden. Het wedstrijdgebruik is goed in te passen en concentreert zich vooral op de zaterdag in De Grifthal (zaalkorfbal).

Een groei van ongeveer 2.400 inwoners leidt tot een groei bij de verenigingen van ongeveer 600 leden. Op basis van de huidige populariteit van de sporten, leidt dat tot de volgende ledenontwikkeling per tak van sport:

	Aantal leden 2019	Aantal leden 2024	Groei 2040
Turnen en gymnastiek	400	318	53
Tafeltennis	35	45	8
Dans	380	520	87
Badminton	37	32	5
Bridge	89	89	15
Volleybal	190	210	35
SNO	500	500	84
Voetbal	589	680	114
Korfbal	297	351	59
Tennis en padel	450	815	137
Totaal	2.967	3.560	598

Tabel 5: Groei verenigingen tot en met 2040

Toelichting op de ledenontwikkeling en consequenties voor het gebruik van binnensportaccommodaties

- Op basis van de populariteit van de zaalsporten verwachten we ongeveer 350 extra leden voor de zaalsportverenigingen.
- De groei bij bridge, dans en tafeltennis vindt plaats in de beweegruimte en in zaalruimte in De Camp. Met name in De Bosrand is nog ruimte beschikbaar om in extra vraag te voorzien.
- De groei bij turnen/gymnastiek en badminton leidt tot een extra vraag van ongeveer 200 uur per jaar.
- Bij zaalvoetbal is sprake van een bedrijvencompetitie. De vraag is daarom of een groei van de gemeente direct effect heeft op een extra vraag naar ruimte voor zaalvoetbal.
- De groei heeft vooral consequenties bij korfbal en bij volleybal.
- Volleybal:
 - De volleybalvereniging heeft aangegeven een latente vraag te hebben van ongeveer 60 leden. Met 12 spelers per team komt dit neer op ongeveer 5 teams. Omgerekend naar trainings- en wedstrijdcapaciteit komt dit neer op 120 uur trainingscapaciteit en 44 uur wedstrijdcapaciteit.
 - Daarnaast ontstaat door de groei van de gemeente een groei van de volleybalvereniging van ongeveer 35 leden. Omgerekend naar teams (12 spelers per team) komt dit neer op 3 extra teams en daarmee 80 uur trainingscapaciteit en 44 uur wedstrijdcapaciteit. Daarbij wordt uitgegaan dat minimaal 3 tot 4 teams gelijktijdig wedstrijden en trainingen kunnen afwerken.
 - In totaal betekent dit ongeveer 200 uur trainingscapaciteit en 90 uur wedstrijdcapaciteit, inclusief de latente behoefte, oftewel 300 uur extra gebruik. In de correspondentie verwacht de volleybalvereniging ongeveer 400 uur extra gebruik; het huidige gebruik van de volleybalvereniging is ongeveer 540 uur per jaar.
- Korfbal:
 - Het huidige gebruik van de korfbalvereniging (wedstrijden en trainingen) is ongeveer 700 uur: 420 uur trainingscapaciteit, 275 uur wedstrijdcapaciteit.
 - De latente behoefte wordt geraamd op ongeveer 80 uur per jaar.
 - Op basis van de groei van de gemeente ontstaat een ledengroei van ongeveer 60 leden. Dit komt neer op ongeveer 6 teams. Daarbij gaan we uit van een extra trainingsbehoefte van 130 uur en een extra wedstrijdcapaciteit van 80 uur.
 - De totale extra vraag, inclusief de latente huidige behoefte, is daarmee ongeveer 290 uur (80 uur wedstrijdcapaciteit, 210 uur trainingscapaciteit).

De totale extra vraag naar binnensportaccommodaties (sportzaal- en/of sporthalruimte) wordt daarmee geraamd op ongeveer 800 uur (170 uur wedstrijdcapaciteit en 610 uur trainingscapaciteit). In de wedstrijdcapaciteit kan worden voorzien met het huidige complex. In de extra trainingscapaciteit kan **niet** worden voorzien met de bestaande zaalruimte. Er is derhalve sprake van een substantiële extra vraag naar binnensportaccommodaties. Tegelijk is de extra vraag onvoldoende om een derde sporthal te rechtvaardigen. NOC*NSF hanteert hiervoor een jaargebruik van ongeveer 1.400 uur door verenigingen, de VNG een totaalgebruik van minimaal 1.600 uur per jaar (verenigingen en onderwijs).

Buitensport

Bij een groei van 2.400 inwoners is een groei van de veldsportverenigingen (voetbal, tennis/padel, korfbal) te verwachten van ongeveer 310 leden. De groei bij korfbal is ook meegenomen bij de ontwikkeling van de zaalsportverenigingen.

Benodigde capaciteit voetbal 2040

Een groei van ongeveer 114 leden bij vv Woudenberg leidt tot een stijging van het aantal normteams. Bij een groei van ongeveer 16,5% groeit het aantal normteams en stijgt daarmee het aantal benodigde wedstrijdvelden naar 4,77. Dat zijn afgerond 5 wedstrijdvelden. Met het huidige aanbod is er daarmee voldoende wedstrijdcapaciteit beschikbaar.

Aandachtspunt is het dubbele gebruik in relatie tot de bespeelbaarheid van de natuurgras wedstrijdvelden. De natuurgras velden worden (nu ook al) ingezet voor trainingen, waardoor vanwege de maximale bespeelbaarheid niet de volledige wedstrijdcapaciteit ingezet kan worden. Omdat er 5,5 wedstrijdvelden beschikbaar zijn, kunnen trainingen en wedstrijden verdeeld worden over beschikbare natuurgrasvelden (het hoofdveld kan daarbij niet gebruikt worden voor trainingen). Als het benodigd aantal wedstrijdvelden stijgt (door stijging van het aantal leden en daarmee het aantal teams), is dat dubbelgebruik niet meer mogelijk. Om de beschikbare wedstrijdvelden maximaal in te kunnen zetten, zal binnen nu en vijf jaar minimaal één van de natuurgrasvelden vervangen moeten worden door een kunstgrasveld. De wedstrijdcapaciteit blijft gelijk, maar door de hogere bespelingsnorm wordt de trainingscapaciteit verhoogd. Omdat nu al sprake is van een slechte afwatering van natuurgrasvelden geven we in overweging om de vervanging van één van de velden voor kunstgras eerder uit te voeren (binnen nu en 2 jaar). Op basis van de berekende belasting van de velden voor de trainingscapaciteit kan op termijn (vanaf 2034) sprake zijn van het omzetten van een tweede natuurgrasveld naar een kunstgrasveld. Dit is afhankelijk van de verdere ontwikkeling van het aantal leden. Door deze ontwikkeling te monitoren, kan over 5 jaar bekeken worden in hoeverre sprake zal zijn van verdere druk op de wedstrijd- en trainingscapaciteit.

Het huidige aantal wedstrijdvelden is voor de toekomst derhalve voldoende. Binnen nu en twee jaar zal één van de natuurgras wedstrijdvelden vervangen moeten worden voor een kunstgrasveld om de trainingscapaciteit te vergroten.

Benodigde capaciteit korfbal 2040

Bij een groei van de gemeente met 2.400 inwoners zal het aantal leden bij korfbal stijgen met 60 leden. Bij zaalkorfbal is sprake van een latente behoefte doordat trainingen van teams op externe locaties (De Jan Ligthartschool, KNVB Centrum in Zeist) worden georganiseerd. Bij veldkorfbal worden trainingen en wedstrijden allemaal op het eigen complex georganiseerd, waardoor geen sprake is van een latente behoefte voor veldkorfbal.

De stijging van het aantal leden leidt tot een stijging naar ongeveer 21 normteams. Daarmee ontstaat een behoefte van minimaal 3 velden. Met de huidige capaciteit is goed te voorzien in die behoefte. Vanaf het gebruik van 3 velden wordt door het KNKV geadviseerd om twee extra kleedkamers te realiseren. Voor KV Woudenberg zou dat 6 kleedkamers in totaal inhouden.

Als de gemeente Woudenberg maximaal groeit naar 19.760 inwoners, is sprake van ongeveer 24 normteams en een veldbehoefte van ongeveer 3,5 velden. Afgerond is die behoefte dan 4 velden. Met de huidige capaciteit kan ook in die groei worden voorzien. Daarmee zit ruimte in de bestaande capaciteit van KV Woudenberg om een extra groei op te vangen.

Benodigde capaciteit tennis en padel 2040

Op basis van de beoogde groei van de gemeente en de verwachte groei van de tennisvereniging ontstaat voor tennis een veldbehoefte van ongeveer 3,9 banen. Met het huidige aantal tennisbanen (5) is in die groei te voorzien. Ook in een scenario van groei naar 19.760 inwoners is het aantal tennisbanen voldoende. De veldbehoefte wordt dan ongeveer 4,53, afgerond 5, waarin met 5 tennisbanen nog steeds is te voorzien. Omdat het animo voor tennis (en padel) de afgelopen jaren behoorlijk gestegen is, is het goed om rekening te houden met mogelijk een extra groei ten opzichte van de verwachting op basis van de huidige verdeling.

Voor padel is er op dit moment al een knelpunt qua capaciteit: er is een hoge druk op de vijf banen. Met het huidige aantal padellende leden (ongeveer 515 leden) ligt er een baanbehoefte van 5,7, afgerond 6 banen. Als de gemeente de komende jaren groeit, zal de vraag stijgen naar in ieder geval 6,7 banen (afgerond 7 banen). Dit is nog los van een eventuele verdere extra impuls aan populariteit van padel. De gemeente is primair niet verantwoordelijk voor het faciliteren of financieren van padel. Wel kan de gemeente Woudenberg overwegen om te kijken naar extra mogelijkheden om ruimte te vinden voor padel in relatie tot het stimuleren van de algehele sportparticipatie, bijvoorbeeld in de omgeving van De Camp.

8. Scenario's

8.1 Constateringen

Op basis van de huidige en de toekomstige vraag – aanbod verhoudingen hebben we het volgende geconstateerd:

- De gemeente Woudenberg groeit de komende jaren met ongeveer 2.400 inwoners.
- De groei van de gemeente leidt een hoger aantal leerlingen en daarmee meer gebruik door bewegingsonderwijs. De capaciteit bewegingsonderwijs is in de toekomst in principe afdoende, mits gebruik gemaakt wordt van zaaldelen in plaats van gehele sporthallen voor groepen. Als scholen ook in de toekomst dubbele zaaldelen mogen gebruiken (gehele sporthal), kan op termijn wel een behoefte ontstaan aan een extra zaaldeel voor bewegingsonderwijs.
- Zolang geen rekening wordt gehouden met een school of dependance in Hoevelaar, hoeft geen accommodatie voor bewegingsonderwijs in Hoevelaar te worden gerealiseerd. Voor de efficiency van de exploitatie en de interne logistiek en organisatie van verenigingen is het wenselijk als de sportvoorzieningen geconcentreerd zijn op één locatie.
- Er is op dit moment een latente behoefte bij een aantal verenigingen aan meer zaalcapaciteit, met name bij volleybal en korfbal. Met de groei van de gemeente zullen vermoedelijk zo'n 600 mensen in georganiseerd verband gaan sporten, waarvan ongeveer 350 bij zandsportverenigingen. Door de latente behoefte en de groei ontstaat een extra behoefte aan zaaluren van ongeveer 800 uur. Deze 800 uur leidt niet tot een noodzaak van een derde permanente sporthal: VNG hanteert een norm van minimaal 1.600 uur per jaar (onderwijs en verenigingen), NOC*NSF een norm van ongeveer 1.400 uur verenigingsgebruik. Het gebruik van 800 uur leidt wel tot de behoefte aan extra trainingscapaciteit (600 uur) die niet kan worden ondergebracht in de bestaande sporthallen. De extra benodigde wedstrijdcapaciteit (200 uur voor volleybal en korfbal) kan wel ondergebracht worden in de bestaande sporthallen, met name in De Valleihal.
- De verwachte groei van het aantal leden bij de buitensportverenigingen (voetbal, korfbal, tennis/padel) kan opgevangen worden met de huidige capaciteit aan velden. Bij voetbal ontstaat op korte termijn (binnen nu en drie jaar) wel druk op de trainingscapaciteit, omdat de natuurgrasvelden voor zowel wedstrijden als trainingen worden gebruikt.
- Een deel van de sport- en beweegactiviteiten, in Nederland en in Woudenberg, wordt anders georganiseerd: via sport- en bewegen in de openbare ruimte en/of via sportondernemers (bijvoorbeeld fitness). Voor de sportparticipatie zijn deze voorzieningen daarmee van belang.
 - Uit de enquêtes komt naar voren dat inwoners behoefte hebben aan meer mogelijkheden in de buitenruimte.
 - Met name volwassenen zijn lid van fitness-scholen. De ondernemers in de sport in Woudenberg geven aan meer mogelijkheden te willen om te kunnen ondernemen en in te spelen op de wensen van de inwoners.

8.2 Uitwerking in opties

Op basis van de analyses, de toekomstige vraag en de uitgangspunten komen we tot de volgende voorstellen en de uitwerking daarvan in investeringskostenramingen. Het gaat om stichtingskostenramingen (bouwkosten en bijkomende kosten zoals projectmanagement en onvoorziene kosten). Alle bedragen zijn inclusief BTW geraamd.

Binnensport

Als basisvariant stellen we een renovatie en verduurzaming van De Camp voor (kosten € 8,7 miljoen), plus een eventuele esthetische upgrade. Dit betreft maatregelen aan de buitengevel (golfplaten vervangen door sandwichpanelen, houten gevelbekleding en schilderen buitenmuren). Die kosten zijn voornamelijk gesteld op € 1 miljoen aan extra bouwkosten; bij keuzes voor eventuele esthetische maatregelen moeten die bouwkosten omgezet worden in stichtingskosten. In bijlage 4 is de stichtingskostenraming van de renovatie en verduurzaming opgenomen.

De Camp is een kwalitatief goed complex, met De Grifthal als relatief nieuw deel (15 jaar). Renovatie is vooral noodzakelijk voor De Valleihal (inclusief de sportvloer, waardoor wedstrijden ook makkelijker te faciliteren zijn). Daarnaast wordt uitgegaan van vervanging van de sportvloer van De Grifthal. Met een levensduur verlengende renovatie is het complex geschikt om nog eens 20 – 25 jaar dienst te doen. Verder is er in de toekomst vooral behoefte aan trainingscapaciteit. Met een beperkte groei van bewegingsonderwijs (die opgevangen kan worden in de huidige zaaldelen) gaat het dan vooral om extra capaciteit voor verenigingen (ongeveer 800 uur per jaar extra) inclusief het invullen van latente behoefte. Voor trainingen gaat het om 600 uur extra, voor wedstrijdcapaciteit gaat het om 200 uur. De extra wedstrijdcapaciteit kan opgevangen worden binnen de bestaande sporthalcapaciteit. Voor de extra trainingscapaciteit is het niet nodig om een extra permanente sporthal van 45 x 25 x 7 meter

te realiseren. De investeringskosten van een reguliere permanente sporthal (afhankelijk van de nevenvoorzieningen) bedragen al snel € 10 - € 11 miljoen.

Wel moet voorzien worden in extra trainingscapaciteit voor verenigingen. Om te kunnen voorzien in die extra behoefte worden drie opties onderscheiden. Die opties worden gepresenteerd in de onderstaande tabel.

Karakteristieken	Basisvariant		Opties		
	Renovatie De Camp		Tijdelijke hal	Blaashal	Permanente sportzaal
Afmetingen	De Vallei	44x28x7 meter	45x25x7 meter	45x25x7 meter	32x26x7 meter
	De Grift	44x24x7 meter			
	Bosrand	26x10x6 meter			
Zaaldelen	De Vallei	2	1	1	1
	De Grift	2			
	Bosrand	1			
Kleedkamers	De Vallei	4 + 2	geen	geen	2
	De Grift	4 + 2			
	Bosrand	2			
Capaciteit bewegingsonderwijs, uren pj		4.160	550	-	1.040
Wedstrijdcapaciteit verenigingen, uren pj		800	-	400	400
Trainingscapaciteit verenigingen, uren pj		2.000	1.000	550	1.000
Voordelen			- structurele jaarcapaciteit voor meerdere verenigingen - gedeeltelijk geschikt voor onderwijs	- tijdelijke capaciteit voor piekgebruik in winter - relatief lage investeringskosten	- structurele jaarcapaciteit voor meerdere verenigingen - geschikt voor verenigingen en onderwijs
Nadelen			- onduidelijkheid over uitgangspunten en daarmee over kosten - onduidelijkheden rond aanpassingen	- vooral geschikt voor zaalkorfbal - geen structurele jaarcapaciteit	- minder trainingscapaciteit per uur door beperkte omvang - overcapaciteit overdag - hoge investeringskosten
Investeringskosten		€ 8.600.000	€ 4.200.000	€ 1.200.000	€ 5.700.000

Tabel 6: Opties uitbreiding zaalcapaciteit

Toelichting

- Bij de tijdelijke hal wordt uitgegaan van een modulaire trainingshal met een hoogte van 7 meter, zonder voorzieningen als tribunes en kleedkamers. Voor de stichtingskosten van een dergelijke hal zijn we uitgegaan van referentiegegevens van soortgelijke hallen in andere gemeenten en bureauegegevens. De Stichting ABC heeft aangegeven te willen opteren voor een goedkopere variant (bouwkosten van ongeveer € 1 miljoen). De nadrukkelijke vraag daarbij is wel wat de aanvullende kosten zijn om te komen tot stichtingskosten en in hoeverre met lagere bouwkosten kan worden gerekend.
- Omdat sprake is van (vooral) een piekbehoefte in de wintermaanden (als korfbal de zaal in gaat) is een variant uitgewerkt met een blaashal over een korfbalveld heen (45 x 25 x 7 meter). Voordeel is dat tijdelijke capaciteit gerealiseerd wordt tijdens de wintermaanden, nadeel is dat vooral door KV Woudenberg gebruik gemaakt kan worden van een dergelijke voorziening en dat er bij realisatie over bestaande velden van KV Woudenberg geen sprake is van permanente extra capaciteit voor zaalsport (en eventuele overcapaciteit). Er kan eventueel gekozen worden voor realisatie van een blaashal op een andere locatie. Dan zal ook naar de aanvullende kosten (ondergrond etc.) gekeken moeten worden.
- Een derde optie is realisatie van een **sportzaal** van 32 x 26 meter met een hoogte van 7 meter. Realisatie van een permanente sportzaal is een goedkopere oplossing dan een permanente **sporthal** (45 x 25 x 7 meter). Met een sportzaal ontstaat extra permanente capaciteit voor zowel verenigingen als onderwijs. Die extra capaciteit voor onderwijs is tegelijk niet per se nodig.

In bijlage 5, 6 en 7 zijn de stichtingskostenramingen voor de drie opties opgenomen, inclusief de uitgangspunten voor de ramingen. Met alle drie de opties wordt de extra benodigde trainingscapaciteit gerealiseerd voor de verenigingen.

Buitensport

De verwachte groei van de gemeente kan opgevangen worden met de beschikbare veldcapaciteit voor voetbal, korfbal en tennis.

Voor voetbal is de wedstrijdcapaciteit afdoende, maar moet de trainingscapaciteit binnen nu en drie jaar wel uitgebreid worden. Dat kan door één natuurgras voetbalveld om te zetten naar een kunstgras voetbalveld. De investeringskosten hiervan bedragen ongeveer € 900.000, inclusief lichtmasten, VAT-kosten, onvoorzien kosten en BTW, prijspeil 2025. De vraag is of nieuwe

lichtmasten noodzakelijk zijn. Afhankelijk van de populariteit van voetbal zou op langere termijn (rond 2035) mogelijk een tweede natuurgrasveld omgezet moeten worden naar een kunstgras voetbalveld (eveneens in relatie tot de bespeelbaarheid en de trainingscapaciteit).

Op dit moment is er een tekort aan padelbanen op basis van het huidige aantal leden en het aantal padelbanen (in ieder geval 1 baan). Dat tekort zal met de groei van Woudenberg verder stijgen naar in ieder geval 2 banen. De gemeente heeft geen financiële rol bij de realisatie van padel, maar zou wel mee kunnen denken over ruimtelijke mogelijkheden bij de uitbreiding van padel. Aandachtspunt daarbij is de efficiency als padelbanen geconcentreerd bij elkaar gesitueerd zijn.

De tennis- en padelvereniging geeft aan dat de club- en kleedaccommodatie te klein is. De gemeente Woudenberg heeft geen (financiële) rol bij een eventuele uitbreiding. Een uitbreiding is dan ook de verantwoordelijkheid van de vereniging zelf.

Sport en bewegen in de openbare ruimte

Uit de analyse van de sport- en beweegbehoefte komt naar voren dat vooral volwassenen gebruik maken van voorzieningen voor sporten en bewegen in de openbare ruimte en dat inwoners van Woudenberg met name in de openbare ruimte extra voorzieningen zouden willen hebben. Vanuit andere gemeenten komt naar voren dat specifiek onderzoek nodig is om te bepalen op welke vormen van sport en bewegen in de openbare ruimte ingezet moet worden.

Tegelijk is vanuit andere gemeenten en vanuit verschillende onderzoeken duidelijk geworden dat slimme combinaties met andere disciplines zorgen voor kansen. We onderscheiden daarmee vier kansrijke combinaties voor Woudenberg:

- *Combineren met spelen en recreatie:* Sportvelden, speeltuinen, wandelroutes en recreatieplekken kunnen elkaar versterken in een multifunctionele omgeving. Door deze slimme combinaties wordt niet alleen ruimte voor sport en ontspanning gecreëerd, maar ook voor sociale verbinding, inclusiviteit en duurzaamheid. Een buurtpark kan bijvoorbeeld tegelijkertijd een plek zijn voor hardlopers, kinderen die spelen en ouderen die bewegen op fitnessstoestellen. Zo wordt schaarse ruimte optimaal benut (meer multifunctionele sport- en beweegvoorzieningen in de openbare ruimte).
- *Combineren met actieve mobiliteit:* De koppeling tussen sport, bewegen en mobiliteit biedt unieke kansen. Fietspaden en trottoirs zijn niet alleen transportverbindingen, maar ook perfecte plekken voor actieve recreatie zoals hardlopen, skaten en wielrennen. Denk aan routes die ontworpen zijn met een dubbele functie: veilig voor dagelijks woon-werkverkeer én aantrekkelijk voor sportievelingen. In Woudenberg wordt op dit moment bijvoorbeeld minder dan gemiddeld gefietst. Een combinatie van mobiliteit en sportieve recreatie maakt bewegen laagdrempelig en geïntegreerd in het dagelijks leven. Door verkeersroutes beter af te stemmen op sport en recreatie, kunnen mensen gestimuleerd worden om gezonder te leven zonder dat het extra ruimte kost. Dat kan door te investeren in markering (routes van verschillende lengten), verlichting, verbinding en verbreding van wandel- en fietsroutes.
- *Combineren met onderwijs:* Groene en open schoolpleinen kunnen niet alleen kinderen uitnodigen om te spelen en te bewegen, maar ook een bijdrage leveren aan een aantrekkelijke en functionele wijk. Denk aan speelplekken die 's middags het schoolplein zijn en 's avonds een ontmoetingsplek voor de buurt. In Woudenberg is de ambitie om alle schoolomgevingen uitnodigend te laten zijn voor spelen (en bewegen). Op termijn kan onderzocht worden in hoeverre schoolpleinen ook kunnen transformeren tot ontmoetingsplek. Routes rondom scholen kunnen daarnaast ingericht worden als veilige zones die zowel kinderen als buurtbewoners uitnodigen tot bewegen.
- *Combineren met klimaatadaptatie:* Landelijk gezien misschien wel het meest urgent zijn de mogelijkheden op het gebied van klimaatadaptatie. Groene en multifunctionele ruimtes kunnen niet alleen wateroverlast tegengaan, maar ook verkoeling bieden en hittestress verminderen. Denk aan speeltuinen die fungeren als wadi's of waterpleinen die bij droogte ruimte bieden voor sport en spel. Door groen en water slim te combineren met sport en recreatie, worden plekken gecreëerd die weerbaar zijn tegen klimaatverandering én uitnodigen tot actief gebruik. De delen van de vijvers die fungeren als waterberging en voor biodiversiteit onderwater worden in dat opzicht ook al gecombineerd gebruikt als visvijver.

Bij de ontwikkeling van toekomstig beleid kunnen deze kansen door de gemeente Woudenberg worden overwogen. Business cases dienen dan te worden uitgewerkt bij de herinrichting.

Ondernemende sport

De ondernemende sport in Woudenberg vervult een nadrukkelijke en steeds grotere rol bij de sportparticipatie in de gemeente. Met name volwassenen maken gebruik van onder meer fitness scholen en soortgelijk sportaanbod. Vanwege het belang voor de sportparticipatie, zal bij de op te stellen Omgevingsvisie in 2026 nagedacht kunnen worden hoe ondernemers in de sport gefaciliteerd kunnen worden in hun bedrijfsvoering, onder meer via (ruimere) mogelijkheden rond vestiging en vergunningen, waarbij vervolgens ook binnen de geldende kaders geopereerd moet worden. Dit vraagt om nader overleg met de ondernemers in de sport.

9. Conclusies en aanbevelingen

9.1 Beantwoording deelvragen

Voor het onderzoek zijn de volgende deelvragen gesteld.

Hoe ziet de huidige en toekomstige vraag naar sportaccommodaties (binnensport en buitensport) eruit?

De vraag naar sport(accommodaties) richt zich in Woudenberg op een aantal facetten. Er zijn ongeveer 20 sportaanbieders die gebruik maken van de binnensportvoorzieningen van Sportcomplex De Camp, de buitensportfaciliteiten van vv Woudenberg, KV Woudenberg en tennis- en padelvereniging 't Schilt en van de openbare ruimte. Bij de verenigingen zijn ongeveer 25% van de inwoners van Woudenberg aangesloten als lid. Daarnaast wordt (vooral door volwassenen) ook gesport bij één van de ondernemers in de sport (fitness scholen) en ongeorganiseerd of anders georganiseerd in de openbare ruimte (hardlopen, wielrennen etc.).

Door de groei van Woudenberg (met ongeveer 2.400 inwoners) zal het aantal leden van sportverenigingen met ongeveer 600 stijgen de komende jaren. Op basis van de huidige populariteit leidt dat tot een stijging bij de zaalsporten van ongeveer 350 leden. De verwachting is verder dat ook anders georganiseerd sporten en bewegen in populariteit zal stijgen de komende jaren.

Hoe toekomstbestendig zijn de huidige sportaccommodaties? In hoeverre moeten sportaccommodaties vernieuwd of verduurzaamd worden?

Sportcomplex De Camp is gerealiseerd in verschillende fasen: het eerste deel van het gebouw in 1989, het tweede deel in 2008. Daarnaast is in 2022 een beweegruimte gerealiseerd in plaats van squashbanen.

Op basis van een scan van het MJOP en een kwalitatieve scan van het benodigde onderhoud en investeringen constateren we dat sprake is van een goed onderhouden sportcomplex, zeker in relatie tot de levensduur van delen van het gebouw. Mede met het oog op de jonge leeftijd van De Grifthal achten we levensduur verlengende renovatie van het gehele sportcomplex, inclusief verduurzamingsmaatregelen, realistisch. Met een dergelijke renovatie is het complex nog 20 tot 25 jaar in stand te houden.

In hoeverre is er, nu en in de toekomst, een balans in vraag en aanbod?

Binnensport:

- Voor bewegingsonderwijs is er ruim voldoende aanbod om te voorzien in de vraag, zowel nu als in de toekomst;
- Voor sportverenigingen is er nu een latente behoefte, met name vanuit volleybal en korfbal. Voor wedstrijden kan vanuit het huidige aanbod worden voorzien, voor trainingen niet volledig. Voor de toekomst ontstaat door de groei van de gemeente een capaciteitstekort van 800 uur, met name voor trainingen (600 uur).

Buitensport:

- Op dit moment is er een balans in wedstrijd- en trainingscapaciteit voor voetbal, veldkorfbal en tennis.
- In de nabije toekomst ontstaat behoefte aan extra trainingscapaciteit bij vv Woudenberg, waar met behulp van kunstgras in kan worden voorzien.
- Er is nu onvoldoende aanbod om in de vraag naar padel te voorzien. Er is één padelbaan te kort. In de toekomst leidt dat tot een tekort van minimaal twee banen. De gemeente heeft echter geen financiële bemoeienis met padel (en tennis), waardoor investeringen niet voor de hand liggen.

Sport- en bewegen in de openbare ruimte:

- Bij sport en bewegen in de openbare ruimte is sprake van anders georganiseerde sport. Daarmee is minder eenvoudig te bepalen in hoeverre sprake is van een balans. Uit de enquêtes onder de inwoners van Woudenberg komt wel naar voren dat behoefte is aan (extra) voorzieningen in de openbare ruimte.

9.2 Aanbevelingen

De laatste deelvraag van het onderzoek gaat in op de benodigde investeringen. *Met welke investeringen moet rekening gehouden worden (instandhouding en verduurzaming van huidige accommodaties en/of realisatie van nieuwe accommodaties).*

Bij de beantwoording van deze deelvraag verwerken we onze aanbevelingen voor de gemeente Woudenberg. Op basis van de analyses van de huidige en toekomstige vraag – aanbod verhoudingen en de ontwikkelingen (demografie, sportparticipatie) adviseren we rekening te houden met de volgende maatregelen en investeringen:

Binnensport

Renovatie en verduurzaming van het kwalitatief goede sportcomplex De Camp leidt tot het verlengen van de levensduur van het complex met minimaal 20 jaar. De stichtingskosten worden geraamd op € 8,7 miljoen. Daarnaast adviseren we om een business case uit te werken voor de realisatie van een modulaire hal naast De Camp (stichtingskosten vooralsnog PM). Nu en in de toekomst is met name behoefte aan extra trainingscapaciteit voor verenigingen, maar is de extra vraag onvoldoende om over te gaan tot realisatie van een derde permanente sporthal. Een modulaire hal kan voorzien in de extra trainingscapaciteit en biedt een kwalitatieve oplossing voor de binnensport voor de komende jaren. Een permanente sportzaal biedt iets minder mogelijkheden op het gebied van zaalcapaciteit en kent hogere stichtingskosten. Een blaashal is minder multifunctioneel inzetbaar voor alle zaalsportverenigingen.

De kosten van de modulaire hal zijn op PM gezet omdat de minimale uitgangspunten vastgesteld moeten worden evenals de wijze hoe de modulaire hal gerealiseerd wordt. Die uitgangspunten zijn bepalend voor de definitieve stichtingskosten. De verwachting is dat de stichtingskosten tussen de raming van de bouwkosten van Stichting ABC en de door ons geraamde stichtingskosten van de modulaire hal zullen uitkomen.

In de uit te werken business case kan ook ingegaan worden op de gebouw gebonden jaarlasten (met name onderhoud en energie). Die zijn eveneens afhankelijk van de uitgangspunten van een voorziening.

Buitensport

Met de realisatie van een kunstgras voetbalveld (in plaats van een natuurgras voetbalveld) binnen nu en twee jaar wordt de trainingscapaciteit uitgebreid en kan worden voldaan aan de toekomstige vraag. De stichtingskosten worden geraamd op € 900.000 (€ 835.000 als de huidige verlichting kan worden gebruikt).

Sport en bewegen in de openbare ruimte

We adviseren om nader onderzoek te doen naar specifieke wensen op het gebied van sport en bewegen in de openbare ruimte. Bij de (her)inrichting van de openbare ruimte kunnen business cases uitgewerkt worden en combinaties met andere disciplines (spelen, onderwijs, mobiliteit, klimaatadaptatie) onderzocht worden, inclusief de (co)financiering vanuit die andere disciplines.

Ondernemende sport

We adviseren om bij het komen tot de Omgevingsvisie in 2026 in gesprek te gaan en blijven met de ondernemers in de sport over mogelijkheden rond vestiging en vergunningen.

Bijlage 1 Trends en ontwikkelingen

Algemeen

Demografisch

Sport en bewegen zijn sterk verbonden met bevolkingskenmerken. Nederland ziet een groei van migranten, eenpersoonshuishoudens en ouderen, terwijl het aantal jongeren afneemt. Ook stijgen de levensverwachting en het opleidingsniveau, met meer aandacht voor leefstijl en een zorgwekkende toename van overgewicht. Deze trends beïnvloeden de sportdeelname en vrijwilligerswerk, waarbij vrijwilligers zich vaker richten op specifieke projecten.

Om de sport- en beweegdeelname te bevorderen, is het essentieel om rekening te houden met de behoeften en belemmeringen van verschillende doelgroepen, zoals minder sportcommitment bij jongeren en tijdgebrek bij volwassenen. Alternatieve sportaanbieders en aanpakken kunnen helpen om meer mensen aan het bewegen te krijgen. In 2023 voldoen wekelijkse sporters ruim twee keer zo vaak aan de beweegrichtlijnen als mensen die niet wekelijks sporten.

In 2024 ligt de wekelijkse sportdeelname rond 57%, met variaties per leeftijdsgroep en provincie. Nieuwe generaties ouderen sporten meer dan eerdere generaties, maar verschillen in sportdeelname nemen toe, vooral tussen mensen met lage en hoge inkomens en opleidingsniveaus. Laagopgeleiden en mensen met een laag inkomen sporten minder vaak, vaak vanwege gezondheidsproblemen, financiële beperkingen, schaamte of een gebrek aan kennis over gezonde leefstijl. Hetzelfde geldt voor mensen met een beperking, met obstakels zoals vervoer en ontoegankelijke voorzieningen.

Economisch

Ondanks onrustige omstandigheden, zoals stijgende energieprijzen en dalend consumentenvertrouwen, blijft de Nederlandse economie weerbaar. De arbeidsmarkt blijft krap, met een lichte stijging van de werkloosheid. De werkdruk neemt toe, wat leidt tot meer verzuim, aandacht voor mentale gezondheid en het positieve effect van sport en bewegen hierop. De koopkracht fluctueert, afhankelijk van onder andere inflatie en loongroei, maar steeds meer mensen leven onder de armoedegrens. Kansenongelijkheid in de sport is zichtbaar, vooral voor mensen met een laag inkomen. Belemmeringen zoals gebrek aan bekendheid met regelingen zoals het Jeugdsport- en cultuurfonds of Stichting Leergeld maken deelname lastig.

In 2023 gaven Nederlandse gemeenten 2 miljard euro uit aan sport. Dat is 15 procent meer dan een jaar eerder. Het merendeel gaat naar sportaccommodaties. Het belang van deze investeringen wordt onderstreept door een Social Return On Investment (SROI) van 2,76, wat betekent dat de maatschappelijke opbrengsten bijna drie keer zo hoog zijn als de kosten. Sporters besteden jaarlijks 2,8 miljard euro aan activiteiten, met 1,8 miljard voor commerciële aanbieders en 1 miljard voor sportverenigingen. De georganiseerde sport in Nederland draait grotendeels op vrijwilligers, wat een economische waarde vertegenwoordigt van meer dan 2 miljard euro. Zonder deze vrijwilligers zou verenigingssport vrijwel onbetaalbaar worden.

Sociaal/technologisch

Er is steeds meer aandacht voor gezondheidsverschillen en de aanpak daarvan vereist een brede strategie waarbij sport en bewegen een belangrijke rol spelen. Sportbeoefening is de laatste jaren individueler en informeler geworden, met een toename van ongeorganiseerde/ anders georganiseerde en alternatieve vormen. Mensen zoeken meer naar beleving, vrijheid en flexibiliteit in hun vrijetijdsbesteding.

Verenigingslidmaatschappen blijven stabiel, terwijl de 'ondernemende' sportsector, zoals fitness, groeit. Tegelijkertijd winnen activiteiten in de openbare ruimte, zoals wandelen en hardlopen, aan populariteit. Eén van de groepen die je hier over het algemeen minder ziet, zijn tienermeiden. De vraag is of er bij het ontwerp van de omgeving wel voldoende rekening wordt gehouden met de wensen en behoeften van meiden en vrouwen. Jongeren kiezen steeds vaker voor gamen en tablets boven traditionele sport.

We bewegen te weinig en eenzijdig, zitten meer en de motorische vaardigheden van kinderen nemen al jaren af. Dit is zorgwekkend, omdat dit de gezondheid, sportdeelname en persoonlijke ontwikkeling negatief beïnvloedt. De uitdaging ligt in het combineren van technologie met beweging en het aanpassen van sport- en beweegaanbod aan de moderne leefwereld.

Minder dan de helft van de Nederlanders voldoet aan de beweegrichtlijnen, met specifieke groepen waar gezondheidswinst te behalen is, zoals kleuters, jongeren, sportende volwassenen die overdag te veel zitten, sociaal kwetsbare mensen en thuiswonende ouderen. Vitale aanbieders kunnen niet alleen een goed georganiseerd sport- en beweegaanbod bieden, maar ook bijdragen aan maatschappelijke uitdagingen, bijvoorbeeld als opleidingsinstituut of accommodatiebeheerder.

Ecologisch

De fysieke omgeving beïnvloedt ons sport- en beweeggedrag, maar helaas ontwikkelt zich een obesogene omgeving die inactiviteit bevordert en overeten stimuleert. Nederland beschikt over een rijke sportinfrastructuur, maar gebruikers stellen steeds hogere eisen aan de kwaliteit van voorzieningen. In stedelijke gebieden neemt de druk op ruimte en milieu toe, wat sportdeelname beïnvloedt. Terwijl sportdeelname in stedelijke gebieden groeit, daalt deze op het platteland, waar voorzieningen verdwijnen door leegloop. Dit vraagt om clustering en multifunctionaliteit om sportmogelijkheden te behouden.

Klimaatverandering, voedsel- en grondstoffenschaarste en vervuiling vereisen gedragsverandering en duurzame aanpassingen, vooral bij sportaccommodaties. Energiebesparende maatregelen zoals ledverlichting en zonnepanelen worden al toegepast, maar warmtepompen en circulaire maatregelen krijgen nog te weinig aandacht. Nieuwbouw moet voldoen aan strenge BENG-eisen voor energiezuinigheid.

De vraag naar bewegen in het groen groeit, wat vraagt om een gezonde, groene leefomgeving met minder auto's en meer ruimte om te bewegen. Dit bevordert betere luchtkwaliteit, vaker fietsen en lopen en meer sociale interactie. Het realiseren van zo'n omgeving vereist een brede aanpak en aanzienlijke investeringen vanuit gezondheid, verkeer en milieu.

Politiek

Politieke ontwikkelingen beïnvloeden de sport- en beweegsector aanzienlijk. Met de invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2024 krijgt gezondheid (inclusief sport en bewegen) meer prioriteit bij ruimtelijke beslissingen. Het Integraal Zorgakkoord (IZA), Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), Sportakkoord (SA) en de brede SPUK vergroten de aandacht voor sport, bewegen en preventie en bevorderen de verbinding tussen sport en de maatschappelijke agenda. Decentralisatie van zorgtaken naar gemeenten vergroot lokaal de focus op sport en sociaal welzijn, maar verdere ondersteuning en maatwerk zijn nodig. Overheidsfinanciën staan onder druk, met zorgen over budgetkorting (het ravijnjaar) waardoor gemeenten volgens VNG bijvoorbeeld in een onmogelijke positie komen om IZA uit te voeren. De veelbesproken BTW-verhoging is van de baan.

Gemeenten spelen een rol in het aanbieden van bewegingsonderwijs, dat sinds augustus 2023 minimaal 1,5 uur per week moet worden gegeven door bevoegde leerkrachten, wat leidt tot meer gebruik van accommodaties. Onderzoek toont aan dat herinvoering van schoolzwemmen veel kost en weinig draagvlak heeft in het onderwijs. Daarom wordt ingezet op doelgroepgerichte oplossingen buiten schooltijd.

De participatiesamenleving biedt kansen, maar niet iedereen kan meedoen. Sport wordt soms gezien als wondermiddel voor maatschappelijke problemen, terwijl ook negatieve aspecten, zoals verruwing van omgangsvormen, zichtbaar zijn. Bewijslast blijft nodig om de waarde van sport en bewegen te onderbouwen.

Ruimte voor sport en bewegen

Middels het Hoofdlijnen Sportakkoord II wordt er, naast vitale sport- en beweegaanbieders, ingezet op (het behouden van) kwalitatief goede en duurzame sportaccommodaties en een sport- en beweegvriendelijke openbare ruimte. Deze omgevingen bieden voorwaarden om te sporten en te bewegen, maar om tot (meer) beweeg- en sportgedrag te komen is een combinatie van fysieke, sociale en individuele elementen noodzakelijk plus afstemming op de lokale context.

Het gebruik van sportaccommodaties is verschillend per leeftijdsgroep. Kinderen maken vooral gebruik van sporthallen, sportvelden en openbare plekken. Bij een toename van de leeftijd neemt het gebruik van dit soort voorzieningen af. Ook maken kinderen het vaakst gebruik van zwembaden. Vanaf 18 jaar blijft dit redelijk stabiel. Sporters van 18-34 jaar maken meer gebruik van fitnesscentra. We sporten en bewegen steeds vaker in de openbare ruimte. Qua algemene ontwikkelingen met betrekking tot accommodaties voor bewegingsonderwijs, binnen- en buitensportaccommodaties en sport en bewegen in de openbare ruimte zien we het volgende:

Accommodaties voor bewegingsonderwijs

De gemeente speelt een wettelijke rol in het realiseren van accommodaties voor bewegingsonderwijs. Waar vroeger gymnastieklokalen gebruikelijk waren, zien we tegenwoordig een trend naar grotere gymzalen, sportzalen en sporthallen. Deze grotere accommodaties kunnen dubbel worden gebruikt door verenigingen en andere sportaanbieders. Bijna alle scholen in Nederland hebben binnen 1 km een gymnastieklokaal. Landelijk daalt het aantal leerlingen, maar in grote steden wordt juist een toename verwacht. Verouderd materiaal en slecht onderhoud vormen grote belemmeringen voor scholen. Innovaties zoals de Beweegbox, het Athletic Skills Model (ASM) en de Buitengymzaal worden geïntroduceerd om bewegingsonderwijs te verbeteren. Het optimaliseren van gymaccommodaties en schoolpleinen draagt bij aan een beweegvriendelijke omgeving en kan helpen tegen de achteruitgang van motorische vaardigheden en toenemend overgewicht bij kinderen.

Binnen- en buitensportaccommodaties

In Nederland zijn er ongeveer 25.000 sportaccommodaties en binnen 2 kilometer vindt de gemiddelde Nederlander een fitnesscentrum, sporthal, zwembad, voetbal- en tennisaccommodatie. Over het algemeen zijn Nederlanders zeer tevreden over deze voorzieningen, vooral wat betreft bereikbaarheid, kwaliteit, diversiteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid. In dunbevolkte gebieden neemt het voorzieningenniveau toe, terwijl sportaccommodaties in gebieden met een lage sociaaleconomische status vaak ontbreken. Hier zijn wel meer speelplekken. De toenemende druk op ruimte, vooral in stedelijke gebieden, vraagt om creatieve oplossingen zoals stapeling van voorzieningen. In landelijke gebieden zijn bereikbaarheid en leefbaarheid belangrijker.

Door stijgende kosten staan sportaccommodaties onder druk en het beter benutten ervan is een complexe uitdaging vanwege de balans tussen maatschappelijke waarde en exploitatie. Sinds 2017 is het eigenaarschap van sportaccommodaties stabiel gebleven, met een grotere rol voor verenigingen in het onderhoud. Multifunctionaliteit en meervoudig gebruik, zoals voor maatschappelijke activiteiten, worden steeds belangrijker. Publiek-private samenwerkingen en clustering bieden voordelen. Stedelijkheid beïnvloedt de huurtarieven, maar vooralsnog zijn er geen sterke stijgingen in die huurtarieven.

Sportvoorkeuren fluctueren: zaalsporten (op basketbal na) zien een daling in ledenaantallen, terwijl damesvoetbal, sportvissen, en golf in populariteit toenemen. Ook padel groeit snel en veel tennisverenigingen leggen padelbanen aan om nieuwe leden aan te trekken. Dit gaat soms gepaard met uitdagingen zoals geluidsbeperkingen en concurrentie van commerciële aanbieders. Naast padelbanen is ook het aantal blaashallen en beachvelden de afgelopen jaren sterk toegenomen, wat bijdraagt aan de diversiteit van sportmogelijkheden in Nederland.

Sport en bewegen in de openbare ruimte

De omvang van sport en bewegen in de openbare ruimte is de afgelopen jaren sterk toegenomen en is nu de meest populaire vorm van lichaamsbeweging, versterkt door de COVID-19-pandemie. In 2022 waren wandelen, hardlopen en fietsen de topactiviteiten, vooral onder volwassenen. Kinderen spelen echter minder buiten dan voorheen. Gemeenten richten zich steeds meer op het creëren van beweegvriendelijke omgevingen om gezondheidsproblemen zoals overgewicht tegen te gaan. Dit gebeurt door de openbare ruimte sportiever te maken en sportvoorzieningen toegankelijker.

Lokaal beleid moet maatwerk bieden, afgestemd op de specifieke context en behoeften van de bevolking. Het 'wat werkt voor wie en wanneer' moet duidelijk zijn, want als gelegenheid, aanbod en het proces achter het aanbod op elkaar zijn afgestemd, kan het sport- en beweeggedrag gemaximaliseerd worden. Het Mulier Instituut heeft aangetoond dat verschillende groepen de openbare ruimte anders gebruiken: mannen voor hardlopen en fietsen, vrouwen voor groepsfitness, ouderen om te wandelen en jongeren als sociale ontmoetingsplaats.

Gemeenten spelen een cruciale rol in het planmatig ontwikkelen van deze beweegvriendelijke omgevingen, waarbij de Omgevingswet en diverse nationale akkoorden belangrijke kaders vormen. Factoren zoals verkeersveiligheid, toegankelijkheid, nabijheid van voorzieningen en de kwaliteit van de openbare ruimte beïnvloeden het gebruik ervan. Trendsporten zoals skatebanen, outdoor fitness en calisthenics zijn populair, maar vereisen goede locatiekeuze, onderhoud en begeleiding om 'duurzaam' in gebruik te zijn.

Bijlage 2 Infographic Kenniscentrum Sport & Bewegen

Bijlage 3 Roosters binnensportaccommodaties

	maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	zaterdag	zondag	
08.00								08.00
		1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1			Naam gebruiker
09.00		1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1			Longs gymnastiekvereniging
	1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1			Badmintonvereniging Woudenberg
	1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1		KV Woudenberg
10.00		1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1		Julianaschool
	1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1		Olijfboom
	1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1		Volleybalvereniging Woudenberg
	1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1		Wartburg
11.00		1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1		Jan Ligthart
	1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1		Zaalvoetbal
	1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1		
12.00		1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1					
		1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1					
13.00		1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1			
		1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1			
		1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1			
14.00		1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1			
		1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1			
15.00				1 1 1 1 1 1				
	1 1			1 1 1 1 1 1				
	1 1			1 1 1 1 1 1				
16.00	1 1 1 1 1 1		1 1 1 1 1					
	1 1 1 1 1 1		1 1 1 1 1					
	1 1 1 1 1 1		1 1 1 1 1					
	1 1 1 1 1 1		1 1 1 1 1					
17.00	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1				
	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1				
	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1				
	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1				
18.00	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1			
	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1			
	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1			
	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1			
19.00	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1			
	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1			
	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1			
	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1			
20.00	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1			
	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1			
	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1			
	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1			
21.00	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1			
	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1			
	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1			
	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1			
22.00		1 1 1 1 1 1		1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1			
		1 1 1 1 1 1		1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1			
		1 1 1 1 1 1		1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1			
23.00								

Rooster De Valleihal

	maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	zaterdag	zondag	
08.00								08.00
	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1			
09.00	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1			09.00
	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1			
10.00	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1		10.00
	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1		
11.00	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1		11.00
	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1		
12.00	1 1 1 1 1 1 1		1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1	1 1 1	1 1 1 1 1 1 1		12.00
	1 1 1 1 1 1 1		1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1	1 1 1	1 1 1 1 1 1 1		
13.00	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1		13.00
	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1		
14.00	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1		14.00
	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1		
15.00	1 1 1 1 1 1 1		1 1 1 1		1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1		15.00
	1 1 1 1 1 1 1		1 1 1 1		1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1		
16.00	1 1 1 1	1 1 1 1		1 1 1 1 1 1 1		1 1 1 1 1 1 1		16.00
	1 1 1 1	1 1 1 1		1 1 1 1 1 1 1		1 1 1 1 1 1 1		
17.00	1 1 1 1 1 1 1		1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1		1 1 1 1 1 1 1		17.00
	1 1 1 1 1 1 1		1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1		1 1 1 1 1 1 1		
18.00	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1		18.00
	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1		
19.00	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1		19.00
	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1		
20.00	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1			20.00
	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1			
21.00	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1		1 1 1 1		21.00
	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1		1 1 1 1		
22.00		1 1 1 1						22.00
		1 1 1 1						
23.00								23.00

Naam gebruiker
Longa gymnastiekvereniging
KV Woudenberg
Julianaschool
Olijfbom
Volleybalvereniging Woudenberg
Wartburg
Jan Lighthart
SNO Woudenberg
Grifschool
Stichting Welzijn Ouderen

Rooster De Grifthal

Bijlage 4 Stichtingskosten renovatie De Camp

opdrachtgever: Gemeente Woudenberg
projectnaam: Sportcomplex
scenario: renoveren en verduurzamen
projectfase: Scenarioonderzoek
versie: 1
datum: 17-apr-25
opgesteld door: B de Poorter

opdrachtgever: Gemeente Woudenberg
 projectnaam: Sportcomplex
 scenario: renoveren en verduurzamen
 projectfase: Scenarioonderzoek
 versie: 1
 datum: 17-apr-25
 opgesteld door: B de Poorter

Stichtingskosten renoveren en verduurzamen

excl. BTW

Kosten gemeente

100	Grondkosten	0
200	Projectbegeleiding	282.739
300	Renten	0
400	Bijkomende kosten	111.757
500	Interieur	150.000
Totaal	Kosten gemeente	544.495

Kosten marktpartij

1100	Bouwkosten	5.140.703
1300	Honoraria	436.960
1500	Prijsstijgingen	405.000
Totaal	Kosten marktpartij	5.982.663

ONVOORZIEN

2000	onvoorzien	10,00% van 100 t/m 1600	652.716
------	------------	-------------------------	---------

Totaal	Stichtingskosten renoveren en verduurzamen	excl. BTW	7.179.873
---------------	---	------------------	------------------

BTW			1.507.773
------------	--	--	------------------

Totaal	Stichtingskosten (incl. BTW)		8.687.647
---------------	-------------------------------------	--	------------------

opdrachtgever: Gemeente Woudenberg
 projectnaam: Sportcomplex
 scenario: renoveren en verduurzamen
 projectfase: Scenarioonderzoek
 versie: 1
 datum: 17-apr-25
 opgesteld door: B de Poorter

Kosten gemeente

100	Grondkosten		
110	grondkosten		0
120	boekwaarde bestaand		0
130	notaris		0
140	grondonderzoekskosten		0
100	Totaal Grondkosten		0
200	Projectbegeleiding		
210	reeds gemaakte kosten		0
220	interne kosten gemeente		excl.
230	projectmanagement	3,00% van bouwkosten	154.221
240	directievoering en toezicht	2,50% van bouwkosten	128.518
250	overige adviseurs		150.000
	Totaal Projectbegeleiding		282.739
300	Renten		
310	rente grond		excl.
320	rente voorbereiding		excl.
330	rente uitvoering		excl.
	Totaal Renten		0
400	Bijkomende kosten		
410	promotiekosten (artist impressions etc)		0
420	aansluitkosten		0
430	aansluitkosten restwarmte		0
440	verzekeringen (car en ontwerprisico)	0,50% van bouwkosten	25.704
450	festiviteiten		0
460	(opstart)kosten exploitatie		pm
470	tijdelijke huisvesting		pm
480	rekenvergoeding		0
490	leges en welstand		86.053
	Totaal Bijkomende kosten		111.757
500	Interieur		
510	inrichting sport (vast verplaatsbaar en los)		150.000
520	inrichting cultuurzaal		0
530	overige inrichting		0
540	advieskosten inrichting	10%	0
	Totaal Interieur		150.000

opdrachtgever: Gemeente Woudenberg
 projectnaam: Sportcomplex
 scenario: renoveren en verduurzamen
 projectfase: Scenarioonderzoek
 versie: 1
 datum: 17-apr-25
 opgesteld door: B de Poorter

1000 Kosten marktpartij

1100	Bouwkosten		
1110	Sloopkosten en tijdelijke voorzieningen		200.000
1120	Renovatiekosten Valleihal		561.273
1130	Verduurzamingskosten Valleihal		462.500
1120	Renovatiekosten Grifthal		328.059
1130	Verduurzamingskosten Grifthal		446.723
1120	Renovatiekosten Algemeen		212.843
1130	Verduurzamingskosten Algemeen		1.917.279
1120	Renovatiekosten Horeca		55.242
1140	Terreininrichtingskosten		100.000
1150	Extra kosten voor toegankelijkheid		0
	Subtotaal		4.283.919

Totaal			4.283.919
Algemene Bouwplaatskosten	10,00%		428.392
			4.712.311
Algemene Kosten	7,00%		299.874
			5.012.185
Winst en Risico	3,00%		128.518
			5.140.703
Marktwerving	0,00%		0
Totaal Bouwkosten			5.140.703

1200	Honoraria		
1210	architect	4,50% van bouwkosten	231.332
1220	constructeur	0,75% van bouwkosten	38.555
1230	adviseur installaties	1,50% van bouwkosten	77.111
	adviseur zwemwaterinstallatie		0
1240	adviseur bouwfysica	0,75% van bouwkosten	38.555
1250	adviseur duurzaamheid	0,50% van bouwkosten	25.704
1260	adviseur bestemmingsplan		0
1270	overige adviseurs / diverse onderzoeken	0,50% van bouwkosten	25.704
	Totaal Honoraria	8,5%	436.960

1500	Prijsstijgingen		
1510	prijsstijgingen voorbereidingskosten	3,50% 12 maanden	180.000
1520	prijsstijgingen uitvoeringskosten	3,50% 15 maanden	225.000
	Totaal Prijsstijgingen		405.000

1600	Marktwerving		
1610	Marktwerving	0,00% van 1100 t/m 1400	PM
	Totaal Marktwerving		PM

Bijlage 5 Stichtingskosten tijdelijke modulaire hal

opdrachtgever: Synarchis
projectnaam: Sporthal
plaats: Gemeente
projectfase: Initiatieffase
versie: Woudenberg
datum: 17-apr-25
opgesteld door: ir. P.K. Post

HOEEVEELHEIDSGEGEVENS

grondoppervlakte perceel	pm m2
bruto vloeroppervlakte sportcentrum	pm m ²
bruto vloeroppervlakte parkeervoorziening	excl m ²
bebouwd vloeroppervlakte	pm m ²
aantal toeschouwers	pm st
parkeerplaatsen auto	0 st
parkeerplaatsen fiets	0 st
oppervlakte verhard	0 m2
bebouwd vloeroppervlakte	pm m2
oppervlakte onverhard	pm m2

FINANCIELE UITGANGSPUNTEN

kapitaalrente	excl. per jr
bouwkostenstijging	3,50% per jr
grondprijs	excl. euro/m2
reservering onvoorzien	10,00%

LOOPTIJD

looptijd voorbereiding	9 mnd
looptijd aanbesteding	3 mnd
looptijd ontwerpfase	8 mnd
looptijd uitvoeringsfase	6 mnd
totale looptijd project	26 mnd
oplevering	jun-27

opdrachtgever: Synarchis
 projectnaam: Sporthal
 plaats: Gemeente
 projectfase: Initiatieffase
 versie: Woudenberg
 datum: 17-apr-25
 opgesteld door: ir. P.K. Post

Stichtingskosten

			excl. BTW
Kosten gemeente			
100	Grondkosten		0
200	Projectbegeleiding		175.000
300	Renten		0
400	Bijkomende kosten		43.000
500	Interieur		0
Totaal	Kosten gemeente		218.000
Kosten marktpartij			
1100	Bouwkosten		2.600.000
1200	Honoraria		0
1300	Infra		100.000
1400	Bijkomende kosten		46.800
1500	Prijsstijgingen		196.000
Totaal	Kosten marktpartij		2.942.800
ONVOORZIEN			
2000	onvoorzien	10,00% van 100 t/m 1900	316.000
Totaal	Stichtingskosten	excl. BTW	3.476.800
BTW		21%	730.128
Totaal	Stichtingskosten	incl. BTW	4.206.928
SPUK bijdrage			pm
Totaal	Stichtingskosten		4.206.928

opdrachtgever: Synarchis
projectnaam: Sporthal
plaats: Gemeente
projectfase: Initiatieffase
versie: Woudenberg
datum: 17-apr-25
opgesteld door: ir. P.K. Post

Kosten gemeente

100	Grondkosten	
110	grondkosten	0
120	notaris	0
130	grondonderzoekskosten	0
100	Totaal Grondkosten	0
200	Projectbegeleiding	
210	interne kosten gemeente	pm
220	projectmanagement, contractmanagement	125.000
230	diverse adviseurs	50.000
	Totaal Projectbegeleiding	175.000
300	Renten	
310	rente grond	excl.
320	rente voorbereiding	excl.
330	rente uitvoering	excl.
	Totaal Renten	0
400	Bijkomende kosten	
410	promotiekosten (artist impressions etc)	pm
420	aansluitkosten	25.000
430	verzekeringen (car)	13.000
440	opstartkosten exploitatie / festiviteiten	5.000
	Totaal Bijkomende kosten	43.000
500	Interieur	
510	inrichting sport (vast verplaatsbaar en los)	incl.
520	overige losse inrichting	0
	Totaal Interieur	0

opdrachtgever: Synarchis
 projectnaam: Sporthal
 plaats: Gemeente
 projectfase: Initiatieffase
 versie: Woudenberg
 datum: 17-apr-25
 opgesteld door: ir. P.K. Post

1000 Kosten marktpartij

1100	Bouwkosten		
1110	Bouwrijp maken		100.000
1120	Directe kosten		2.500.000
	Totaal	Bouwkosten	2.600.000

1200 Honoraria marktpartij

1210	diverse adviseurs		incl.
	Totaal	Honoraria marktpartij	0
		0,00%	

1300 Kosten infra

1310	Terreininrichting		100.000
------	-------------------	--	----------------

1400 Bijkomende kosten

1310	leges en welstand	1,80% van bouwkosten	46.800
	Totaal	Bijkomende kosten	46.800

1500 Prijsstijgingen

1510	prijsstijgingen voorbereidingskosten	3,50%	20 maanden	15.000
1520	prijsstijgingen uitvoeringskosten	3,50%	23 maanden	181.000
	Totaal	Prijsstijgingen		196.000

Bijlage 6 Stichtingskosten blaashal

opdrachtgever: Synarchis
projectnaam: Sporthal
plaats: Gemeente Woudenberg
projectfase: initiatieffase
versie: Basisbegroting
datum: 17-apr-25
opgesteld door: ir. P.K. Post

HOEEVEELHEIDSGEGEVENS

grondoppervlakte perceel	pm m2
bruto vloeroppervlakte sportcentrum	pm m ²
bruto vloeroppervlakte parkeervoorziening	excl. m ²
bebouwd vloeroppervlakte	pm m ²
aantal toeschouwers	pm st
parkeerplaatsen auto	excl. st
parkeerplaatsen fiets	excl. st
oppervlakte verhard	pm m2
bebouwd vloeroppervlakte	pm m2
oppervlakte onverhard	pm m2

FINANCIELE UITGANGSPUNTEN

kapitaalrente	excl. per jr
bouwkostenstijging	3,50% per jr
grondprijs	excl. euro/m2
reservering onvoorzien	10,00%

LOOPTIJD

looptijd voorbereiding	7 mnd
looptijd aanbesteding	3 mnd
looptijd ontwerpfase	3 mnd
looptijd uitvoeringsfase	3 mnd
totale looptijd project	16 mnd
oplevering	aug-26

opdrachtgever: Synarchis
 projectnaam: Sporthal
 plaats: Gemeente Woudenberg
 projectfase: initiatieffase
 versie: Basisbegroting
 datum: 17-apr-25
 opgesteld door: ir. P.K. Post

Stichtingskosten

			excl. BTW
Kosten gemeente			
100	Grondkosten		0
200	Projectbegeleiding		100.000
300	Renten		0
400	Bijkomende kosten		40.000
500	Interieur		50.000
Totaal	Kosten gemeente		190.000
Kosten marktpartij			
1100	Bouwkosten		600.000
1200	Honoraria		50.000
1300	Infra		excl
1400	Bijkomende kosten		13.200
1500	Prijsstijgingen		33.000
Totaal	Kosten marktpartij		696.200
ONVOORZIEN			
2000	onvoorzien	10,00% van 100 t/m 1900	89.000
Totaal	Stichtingskosten	excl. BTW	975.200
BTW		21%	204.792
Totaal	Stichtingskosten	incl. BTW	1.179.992
SPUK bijdrage			pm
Totaal	Stichtingskosten		1.179.992

opdrachtgever: Synarchis
projectnaam: Sporthal
plaats: Gemeente Woudenberg
projectfase: initiatieffase
versie: Basisbegroting
datum: 17-apr-25
opgesteld door: ir. P.K. Post

Kosten gemeente

100	Grondkosten	
110	grondkosten	0
120	notaris	0
130	grondonderzoekskosten	0
100	Totaal Grondkosten	0
200	Projectbegeleiding	
210	interne kosten gemeente	pm
220	projectmanagement en contractmanagement\	75.000
230	diverse adviseurs	25.000
	Totaal Projectbegeleiding	100.000
300	Renten	
310	rente grond	excl.
320	rente voorbereiding	excl.
330	rente uitvoering	excl.
	Totaal Renten	0
400	Bijkomende kosten	
410	promotiekosten (artist impressions etc)	pm
420	aansluitkosten	30.000
430	verzekeringen (car)	5.000
440	opstartkosten exploitatie / festiviteiten	5.000
	Totaal Bijkomende kosten	40.000
500	Interieur	
510	inrichting sport (vast verplaatsbaar en los)	50.000
520	overige losse inrichting	0
	Totaal Interieur	50.000

opdrachtgever: Synarchis
 projectnaam: Sporthal
 plaats: Gemeente Woudenberg
 projectfase: initiatieffase
 versie: Basisbegroting
 datum: 17-apr-25
 opgesteld door: ir. P.K. Post

1000 Kosten marktpartij

1100	Bouwkosten			
1110	Bouwrijp maken			excl
1120	Blaashal met vloer cs			600.000
	Totaal	Bouwkosten		600.000

1200 Honoraria marktpartij

1210	diverse adviseurs			50.000
	Totaal	Honoraria marktpartij	0,00%	50.000

1300 Kosten infra

1310	Terreininrichting			excl
------	-------------------	--	--	------

1400 Bijkomende kosten

1310	leges en welstand	2,20% van bouwkosten		13.200
	Totaal	Bijkomende kosten		13.200

1500 Prijsstijgingen

1510	prijsstijgingen voorbereidingskosten	3,50%	13 maanden	8.000
1520	prijsstijgingen uitvoeringskosten	3,50%	14,5 maanden	25.000
	Totaal	Prijsstijgingen		33.000

Bijlage 7 Stichtingskosten sportzaal

opdrachtgever: Synarchis
projectnaam: Sporthal
plaats: Gemeente Woudenberg
projectfase: initiatieffase
versie: Basisbegroting
datum: 17-apr-25
opgesteld door: ir. P.K. Post

HOEEVEELHEIDSGEGEVENS

grondoppervlakte perceel	pm m2
bruto vloeroppervlakte sportcentrum	1.218 m ²
bruto vloeroppervlakte parkeervoorziening	excl m ²
bebouwd vloeroppervlakte	1.218 m ²
aantal toeschouwers	excl. st
parkeerplaatsen auto	excl. st
parkeerplaatsen fiets	excl. st
oppervlakte verhard	pm m2
bebouwd vloeroppervlakte	pm m2
oppervlakte onverhard	pm m2

FINANCIELE UITGANGSPUNTEN

kapitaalrente	excl. per jr
bouwkostenstijging	3,50% per jr
grondprijs	excl. euro/m2
reservering onvoorzien	10,00%

LOOPTIJD

looptijd voorbereiding	8 mnd
looptijd aanbesteding	6 mnd
looptijd ontwerpfase	12 mnd
looptijd uitvoeringsfase	12 mnd
totale looptijd project	38 mnd
oplevering	jun-28

opdrachtgever: Synarchis
 projectnaam: Sporthal
 plaats: Gemeente Woudenberg
 projectfase: initiatieffase
 versie: Basisbegroting
 datum: 17-apr-25
 opgesteld door: ir. P.K. Post

Stichtingskosten

		excl. BTW
Kosten gemeente		
100	Grondkosten	0
200	Projectbegeleiding	278.976
300	Renten	0
400	Bijkomende kosten	75.265
500	Interieur	110.000
Totaal	Kosten gemeente	464.241

Kosten marktpartij		
1100	Bouwkosten	3.053.010
1200	Honoraria	259.506
1300	Infra	100.000
1400	Bijkomende kosten	54.954
1500	Prijsstijgingen	345.000
Totaal	Kosten marktpartij	3.812.470

ONVOORZIEN

2000	onvoorzien	10,00% van 100 t/m 1900	428.000
------	------------	-------------------------	---------

Totaal	Stichtingskosten	excl. BTW	17-4-2025	4.704.711
BTW		21%		987.989
Totaal	Kosten gemeente	incl. BTW		5.692.700
SPUK bijdrage				excl.
Totaal	Stichtingskosten			5.692.700

opdrachtgever: Synarchis
 projectnaam: Sporthal
 plaats: Gemeente Woudenberg
 projectfase: initiatieffase
 versie: Basisbegroting
 datum: 17-apr-25
 opgesteld door: ir. P.K. Post

Kosten gemeente

100	Grondkosten			
110	grondkosten			0
120	notaris			0
130	grondonderzoekskosten			0
100	Totaal Grondkosten			0
200	Projectbegeleiding			
210	interne kosten gemeente			excl
220	projectmanagement	4,00%		122.120
230	diverse adviseurs			50.000
240	contractmanagement en kwaliteitstoez.	3,50%		106.855
	Totaal Projectbegeleiding			278.976
300	Renten			
310	rente grond			excl.
320	rente voorbereiding	excl.	12 maanden	0
330	rente uitvoering	excl.	6 maanden	0
	Totaal Renten			0
400	Bijkomende kosten			
410	promotiekosten (artist impressions etc)			excl
420	aansluitkosten			50.000
430	verzekeringen (car)			15.265
440	opstartkosten exploitatie / festiviteiten			10.000
	Totaal Bijkomende kosten			75.265
500	Interieur			
510	inrichting sport (vast verplaatsbaar en los)			100.000
520	overige losse inrichting			0
530	advieskosten inrichting	10,00% over 610		10.000
	Totaal Interieur			110.000

opdrachtgever: Synarchis
 projectnaam: Sporthal
 plaats: Gemeente Woudenberg
 projectfase: initiatieffase
 versie: Basisbegroting
 datum: 17-apr-25
 opgesteld door: ir. P.K. Post

1000 Kosten marktpartij

1100	Bouwkosten				
1110	Sloopkosten en bouwrijp maken			100.000	
1120	Onderbouw			418.146	
1130	Bovenbouw			407.529	
1140	Afbouw			207.459	
1150	Afwerkingen			655.576	
1160	Werktuigkundige installaties			395.962	
1170	Electrotechnische installaties			303.669	
1180	Vaste inrichting			30.000	
	Subtotaal			2.518.341	2067 euro/m2
	Algemene Bouwplaatskosten	10,00%		251.834	
				2.770.175	
	Algemene Kosten	7,00%		193.912	
				2.964.088	
	Winst en Risico	3,00%		88.923	
				3.053.010	
	Marktwerking	0,00%		0	
	Reservering extra duurzaamheid	0,00%	pm		
	Totaal Bouwkosten			3.053.010	2506 euro/m2
1200	Honoraria marktpartij				
1210	architect	4,50% van bouwkosten		137.385	
1220	constructeur	1,00% van bouwkosten		30.530	
1230	adviseur installaties	1,25% van bouwkosten		38.163	
1240	adviseur bouwfysica	0,75% van bouwkosten		22.898	
1250	overige adviseurs	1,00% van bouwkosten		30.530	
	Totaal Honoraria marktpartij	8,50%		259.506	
1300	Kosten infra				
1310	Terreininrichting			100.000	
1400	Bijkomende kosten				
1310	leges en welstand	1,80% van bouwkosten		54.954	
	Totaal Bijkomende kosten			54.954	
1500	Prijsstijgingen				
1510	prijsstijgingen voorbereidingskosten	3,50%	26 maanden	51.000	
1520	prijsstijgingen uitvoeringskosten	3,50%	32 maanden	294.000	
	Totaal Prijsstijgingen			345.000	

Beleidsontwikkeling

Beheer & exploitatie

Huisvestingsadvies

Projectmanagement